

Norske Insecters
Beskrivelse

med

Anmærkninger

af

H. Ström.

Sdet Norske Selskabs Skrifter er allerede i ra. givet hermed 2 Centurier. De siden Tid efter anden samlede udgjor omtrent 300, af hvilke denne Gang ikkun meddeles det halve, da den heele Samling vilde blive for vidtlostig paa een Gang. Jeg har deraf fulgt min forrige Maade, at betegne de nye med et †: Ved de allerede bekjendte har jeg ladet mig noie med at anføre Linnæi trivelle Navne for Rotheds-Skyld; hvortilvod jeg paa de øvrige har givet en Definition, at man deraf som i et Øieløst kunde kjende dem; uden at lase den hele Beskrivelse igiennem. Desuden har jeg ved Figureer opløst dem, jeg agtede meest mærkværdige, og i hofslede Anmærkninger beskrevet deres Larver og Pupper (undersiden og aftegnet dem) saavide de har været mig bekjendte, i hvilket sidste dette Stykke og følgende vil have et Fortrin for de forrige. I Hensende til den generiske og spætske Navngivelse, har jeg fulgt den tiende Udgave af Linnæi Systema, og dem jeg ikke har kunnet finde der, har jeg kaldet nye, uden derved at forekomme andres bedre Indsigt og Kundighed. Endelig maae jeg og erindre, at jeg har udeladt dem, jeg allerede paa andre Steder har indgivet eller herefter agter at indgive beskrevne paa en mere udførlig Maade.

Scarabæus.

1) Scarabæus Melolantha. Er stor af Castanie-brun Farve, besat paa de fleste Steder med en hvidt Roddenhed, som er kjendeligt paa Overlivet og Brystet. Hølehornenes forreste Deel er lang og sønderstaaten i Blæde.

Hver af Vingedækkerne har 4 ophælede Striber som forenes sig bag til. Bommens Bagdeel er spids og nedboiet i Enden, nedent under graaagtig med trekansede og hvide Pletter paa Siderne, een paa hver Indskjærelse. Er af Monf. Kahrles Samling i Bergen, men ei funden her paa Stedet.

2) *Scarabæus aquaticus*. Er kun et Par Linier lang og af Skikkelse oval. Overlivet er foran ganske lidet indskåret, men bagtil evet og oven til fint puncteret ligesom Vingedækkerne, hvilke desuden have 10 meget fine Striber paa langs, knap kjendelige for blotte Øine. Skinnenebene have mange Tagger og Tørne og de bageste Fodder vedhængende Svømme-Haar. 3 Folehornene ere de 4 sidste Leeder sorte, men de andre rødbrune, ligesom de langt ud af Munden hængende Familie-Stængler. Legemets Farve er sort og skinnende oventil og derhos foran noget blaaagtig, men nedent under lysere sort eller sortegraa. Foddernes Laar have en me sorte graa Farve, men Skinnenebene og Fodskaalerne ere rødbrune. Den svømmer i Vand, som en *Dytiscus*.

Anmærkn: *Scarabæus fasciatus* og *brunneus*, ere i de foregaaende Stykker anførte. Her vil jeg kun beskrive deres Larver, som jeg mig siden forekomne. Den 1) som opholder sig i forraadnede og forrottede Bieke-Stumper er en hvid Dem af Længde som den ueberste Leed af en lille Finger. Hovedet er guult og hele Kroppen besat med adspredte brune Dørfier. Først i Junii forvandler den sig til en hvid Puppe med 2 Skindagtige Vedhæng bagtil. Deres fremkom forom meste *Scarab. fasciatus* først i Julio. 2) Den anden forekommer kun sjelden, og dog er Larven ganske almindelig at ses dels i Gaare-Mag, dels under Jord-Tørter eller Grønsvær, naar Marken om Høsten opspades til Agerland. Den er reind, blaaagtig med sorte igien nemskinnende Indvolde, samt sortebrunt Hoved. Af de Larver jeg havde samlet om Høsten fremkom Insectet først efter den 18 Junii.

Dermeftes.

Fig. 1.

3) *Dermeftes Murinus?* Middelmædig stor, men tyk og convex med et Hoved som kan bøies ganske uuder Overlivet. 3 Folehornene have først et rundt Leed, siden et langt, derefter rundt Leeder igjen, som tage til i Størrelse, dog de 3 sidste tykkest. Overlivet ligner en i Spidsen affaren *Conus*, med noget

noget fædtrykte Sides. Vingedækkerne have 3 ikke meget tiendelige Striber uden flade Sidelanter. Fodderne ere meget flade, og Farven overalt sort og skinnende som Kul med en gulagtig Glans paa nogle Steder; men paa endest mindre er Farven graaagtig sort og mørkpletet.

Anm. Naar den vedrøres eller mærker nogen Bevægelse, ligger den som død, og saa sammenkrummet, at intet Tegns sees; enten til Hoved, Fodder eller Folehornene. Fodderne ere og saa flade og ligge saa digt an i Bugen, at man med blotte Øine neppe kan see dem. Man skulde derfor aldrig tænke det var et levende Dyr, men heller en Pille eller død Klump. Saaledes finder man den liggende i Mousse paa Klipperne eller Træ-Stammerne. Jeg kan ikke see noget væsentlig Forskiel imellem denne og *Dermestes murinus* Linnei: Men er Frischs Tegning rigtig, som Linné henviser til, da er den ganske vist et andet Species, som blaut andet sees af Foddernes Skikkelse.

4) *Dermestes pertinax*. Er omtrent dobbelt saa stor som den sædvanlige *Cerambyx domesticus*. Folehornene ere jævntylke og korte. Overlivet seer ud som en tynd, conoer og noget puffed Plade, med 2 gule Pletter bagtil i Hjørnerne. Vingedækkerne ere punkterede paa langs, og hele Insectet cylindrisk. Farven oven til sort eller mørk, men neden under lys og skinnende. Hovedet kan den ganske skule under Overlivet.

5) *Dermestes polygraphus*. Omtrent af Størrelse som en Toppe, Hovedet tykt, Overlivet rundt, Bagdelen stumpet, og hele Insectet cylindrisk, samt bestrøet med Puncter, som paa Vingedækkerne gaar i Rader paa langs. Folehornenes yderste Led er meget tyk. Farven overalt mørk, men Vingedækkernes lysere. Folehornene og Fodderne brune.

Anm. Den holder til imellem Barken af Fyrretræ, som den mæler til Meel og gler runde Huller i. Paa nogle af dem har jeg fundet de i 2det Stykke af Insect. Beskrivelse No. 5 anførte Acari, fastsiddende efter sine gennemsigtige Strange, omtrent af Længde som Kroppen; men i Steden for de forommeldte gik meget langsomt (uden Tvivl fordi jeg ved Beskrivelsen havde bestadiget dem) var det forunderligt at see, hvor hurtige disse vare, ei allene i at løbe, men og i at vende sig igien, saa ofte jeg veltede dem om paa Ryggen. De 2 forreste Fodder

tiene den i Steden for Følehorn og staae altid langt frem, naar den gaar, og da Kumpen-Sællen (rottere Sue-Næret) hvormed den sidder fastet, følger med, naar den løstives, trækker den og samme efter sig, uden at hindres deraf i Gangen eller Løbet.

6) Dermestes piniperda. Af Størrelse som en Løppe, og trind overalt, med et under Overlivet båret Hoved og kladede Følehorn, som have et langt Leed nærmest Hovedet. Overlivet er indfuldt puncteret, og Wingedakterne saavel puncterede som stribede. Farven er brunsort, paa Skinnenebene allene rødbrun, og Munden, samt endsel af Følehornene ligeledes. Den holder til i Fyrrens Bark.

7) † Dermestes (Boleti) atro-fuscus, margine thoracis antico subreflexo, pedibus testaceis. Er trind og jævnt med hovageligt Hoved, 3 tykke samt lodne Leeder forrest i Følehornene, et for Hovedet indskaaet Overliv, med en sammesteds tilbagebøjet Kant, og meget brede samt flade Kanter paa Siderne som Lister, hvilket og, stant i lange mindre Grad, ses paa Wingedakterne. Farven er brunsort, men Fødderne mere lysbrune.

Anm. Dens Larve er en liden hvid Dru i Boletus versicolor, som vover paa halvraaden Diel. Den har gult Hoved, 2 brune opreiste eller opadboiede Horne i Kumpen, samt en gult Plet paa næste Leed oven for. Endstant Puppen er som meget bred, er dog Bommen lige smalt, med 2 ligesaadanne opadboiede Horne som tilform. Midt i Junii M. fremkommer Insectet, der er først nogle Dage hvidt, førend det faaer sin brune Farve.

8) Dermestes pulicarius. Er aflang og af Størrelse som en Luss. Hovedet kan den trække til sig og stule under Overlivet. Følehornene have i Enden 3 tykke Leeder, som gjør en Klode. Overlivet og Wingedakterne ere overalt puncterede, og have udflaaende Kanter eller Lister, de sidste ere og kortere end den bagtil sidste Bom. Vingernes ere hvide, men Røsten sort. Den holder til i Free-Kaalens Blomster, løber hastig og lair let bringes til at flyve.

9) Dermestes muscorum. Af samme Størrelse og andre Dermestides lig i Skadning, da Hovedet er båret under Overlivet, og Kroppen aflang rund. Dventil er den sort og ligesom bedækket med smaa Skiel, af hvilke nogle

noget ere hvide og gjøre den hvidpletet. Ikar føes i Overlivets bageste Hjørner 2 hvide og temmelig store Pletter. Neden under er den overalt graa.

Silpha.

10) *Silpha Vespillo*. Er et temmeligt stort Insect, med et fortil tvært, bagtil afrundet, og ovenpaa ujevnt Overliv. Vingedækkerne ere korte og ligesom det hele Insect sorte, men tillige smukt mærkede og afdekte med 2 rødbrune og i Kanten bogagtige Tverbaand. Hølehornenes nederste og fladede Deel er rødbrun, og Brystet loddent af gulstfinnende Haar.

11) *Silpha litoralis*. Temmelig stor og ganske sort, undtagen at Hølehornenes 3. yderste Ledes ere brune. Overlivet er lidet indffaaret fortil og ovenpaa glat; Vingedækkerne bagtil tvært affaarne, og ovenpaa mærkede med 3 oppriede Linier paa langs foruden Sønnen og de flade Sidelanter.

12) *Silpha atrata*. Er mindre end de andre. Overlivet foran tilnæret og lidet tilspiset; Vingedækkerne mærkede med 3 knap symlige Striber eller Linier i Midten, som ikke strække sig ned til Enden, og desuden forsynede med flade Sidelanter eller Lister. Farven overalt sort, og det hele Insect overalt med fine Puncter. Af dette Slags har jeg fundet en temmelig stor Samling i raadne Træ-Rodder, hvor ogsaa laas mange sorte og runde Piller, som hvers-være Frugten af en mig ubekendt Bort.

13) *Silpha opaca*. Lidet større end den forrige og her aftegnet Fig. 2. Fig. 2. Overlives glat, fortil tvært affaaret og bagtil afrundet; Vingedækkerne fladede med 3 ufuldkomne Linier paa hvert, som hos de fleste andre; Farven oventil smudsig graa, men neden under sort. Den giver en Mangde grøsgreen Farve af sig, naar den gribes eller igjennemslinges med en Naal.

Coccinella.

14) *Coccinella 2 punctata*. Er et lidet ovalt og convex Insect, paa Overlivet sort med 2 hvide og store Pletter paa hvert af Siderne, og 2 smaa sammentviede saavel foran ved Hovedet, som bagtil; Vingedækkerne røde med en rund sort Plet paa hvert i Midten. Neden under er den heel sort.

15) *Coccinella decem punctata*. Er kun lidet med et hvidt og sort plettet Overliv, gulbrune Vingedækker, af hvilke ethvert har 5 sorte og

runde Prikker, den største ved Roden, 3 i Række i Midten og 1 enkelt ved Bagsiden, som er mindst. Bugen sort, Fødderne brune.

16) *Coccinella sedecim guttata*? Har gult Overliv, sorte Pine, gulagtige Vingedækker, hver med 8 hvide Prikker i saadan Orden 1. 2. 3. 1. 1. neden under er den ligeledes gulfarvet. Linnæi Beskrivelse afviger herfra i Henseende til de 5 Prikker paa Overlivet, som her ikke findes, i Prikkerens Orden paa Vingedækkerne, og de sorte Pine, som ikke nævnes.

Anm. Dens Pupper findes den 30te Augusti siddende i Mængde fastede til den under Side af Birkebladene, og den 2den September vare allerede nogle af dem udklæbte. Den sidder med Rumpen fast og ubevægelig til Bladet som andre af det Slags, har 1 gul Plet paa hver Side af Overlivet, en liden gul Strihe i Midten, som endes bagtil med en liden, men tiendelig gul Plet. Paa Bommen sees 2 jevnsteds siddende gule Prikker paa hver af Siderne og der nedenfor 3 lige saadanne siddende i Række.

17) † *Coccinella novem pustulata*. Er en af de mindste med sort Overliv, hvis Sider ere hvide af 2 sorte og hvide Pletter, foruden Hovedets bageste Deel, som og er hvid og udgjør den tredje. Vingedækkerne ere graa-agtig grønne, med 4 runde Pletter paa hver, af hvilke 1 sidder øverst, 3 i Række nedenfor og endelig en enkelt imellem Vingedækkerne, øverst ved Overlivet. Alle ere brune.

Anm. Den fremkommer først i August af en sort og noget gulspættet Orm, med 6 Fødder og adskillige Pigge paa Kroppen. Naar den vil forvandle sig til Puppe, fæster den sig paa Selsø Heg eller andre Blade med de 2 sorte Bagsødder, afdrager sig saa Ormhuden, og forvandles til en oval Puppe af en underlig Anseende, der ei vel lader sig beskrive, hvorfor jeg vil have Læserne henviist til en Afhandling om Norske Insecters Forvandling, indgivet til det Norske Selskab; hvor jeg har aftegnet Farven og Puppen af *Coccinella 14 guttata*, der i det meeste kommer overens med denne.

18) *Coccinella decem pustulata*. Af sædvanlig Størrelse og ovalrund; af Farve sort og glindsende med 5 lysbrune Puncter paa hver Vingedække, af hvilke de 2 sidde øverst, 2 dernedenfor og den 3te i nederste Spids.

Over-

Overlivet har hvide Sidelinier, og Hovedet en hvid Plet. Bugen er sort og Fødderne rødbrune.

Chrysomela.

19) *Chrysomela Betulæ*. Er kun et lidet Insect af en aflang oval Skabning. Overlivet er meget indskåret for Hovedet og Vingeballerne fint pincerede i Rader. Farven er grøn og rødagtig, som Raaber. Den sidder her under Aspe-Bladene, og fortærer deres underste Blade eller Epidermis. Dens Eg sees og under samme Blade siddende i lange Rader, det eene lige af det andet.

Anm. Den 9de Julii fandt jeg paa Aspe-Blade dens Larve af Størrelse, som en liden Ruus, først grøn med sort Hoved og Overliv, samt nogle Rader sorte Knoppe langs Kroppen. I Skabning lignede den en *Larva coccinella*, men uden Pigg. Siden blev den en Linie lang, og ganske sort med sorte Knoppe, endelig den 22de et Par Linier lang, lys paa Kroppen med 2 Rader tæt sammen siddende sorte Knoppe, der gjorde ligesom en bred Rand langs ad Ryggen, foruden en Rad af sorte Knoppe paa Siderne, af den særdeles Egenkab, at de, saasnart man rørte ved den, gavede af sig en mellefatvet hvid Draabe, som dog strax efter trakkede sig ind igien. Den 27de Julii kros den i Jorden, hvor den forvandlede sig til en hvid Puppe med brune Dine. Den 12te Augusti fremkom Insectet.

20) *Chrysomela alni*. Den forrige liig, men lidt større og med adspredte Pancer paa Vingeballerne. Den er ellers over og under grøn og glindsende, undtagen Hovedet, Overlivet og Fødderne, som ere sorte. 1775 gjorde dette Insect Elle-Træerne paa mange Steder skaldede ved at fortære dets Blade. Man siger at den Sneé som falder i det udsprungne Løv om Foraaret, skal være Årsagen til deres Formerelse; og maaffter den Sneé som i dette Aar faldt i temmelig Mængde, den 15, 17de og 18de Mai, har gjort meget dertil. See herom *Norg. Nat. Hist.* I. 227.

Anm. Dens Larve, som sees i Mængde paa Elle-Træets Blade, er i Begyndelsen sort, siden rødagtig brun, heved 3 Linier lang, har 2 mørke Inderykkelser paa Overlivet, 9 i Rad siddende sorte og spidse Knoppe paa

paa hver af Kroppens Sider, som endnu har 3 flom mindre kiedeslige Rader af sorte Knoppe. Af hver Knop fremstikker et Haar. Med Bag-Enden som er klostret, kan de fæe sig fast til Bladene, ja endog til Glas, og i denne Tilstand trækker den Orme-Huden af sig, og forvandles til Nuppe. Dette skee den 18de Juli og 8te Dage efter fremkom Insecten.

Fig. 3.

21) *Chrysomela coccinea*. Middelmædig stor og temmelig smal. Hovedet sort, Overlivet ligeledes i Midten sort, men paa Siderne og neden under hvidrød; Vingedækkerne ligeledes hvidrøde, med 2 sorte og næsten runde Pletter paa hver, den bageste lidt større end den forreste. Bugen flad, fortil sort, men bagtil gult; Fødderne sorte, og Laarene smale. Overlivet og Vingedækkerne uden Kanter eller Vifter, det første fortil indspæret for Hovedet og bagtil tvært eller tværsnittet.

22) *Chrysomela exoleta*. Af sædvanlig Slæbning, men kun af Størrelse som en Luus, og overalt brandgult samt glindsende Farve. Vingedækkerne langt kortere end Bommen. Holder til i hvide Roser.

23) *Chrysomela attricilla*. Af Størrelse, som en Løppe, og brun paa Følehorn, Vingedækker og Fødder, men paa Hovedet, Overlivet og Bugen sort. Den hopper lidt, naar den slippes løs, og findes paa Træernes Blade.

Curculio.

24) *Curculio granarius*. Er af Størrelse, som en Løppe; Overlivet og Vingedækkerne lige brede og næsten af den Længde; Hovedet og Snabelen af Længde som Overlivet. Overlivet indhult puncteret, Vingedækkerne ligeledes og derhos sribede paa lange. Fødderne uden Tænder. Farven overalt rød, meest paa Vingedækkerne. Fænder i Risen-Grøn.

Fig. 4.

25) † *Curculio (juniperi) longirostris, clytris fuscis, ordinibus punctorum flavescens, femoribus dentatis*. Er temmelig stor, og sees Fig. 4. Har lang nedbøjet Snabel, korte Følehorn, og Vingedækkerne Puncter i 10 Rader ned ad, som ere skændelige endog for blotte Øine. Føddernes Paar ere alle Kølkeagtige med en Tand paa indre Side. Farven er overalt sortbrun og gult (undertiden hvid) pletteret. I mellem Øinene sidde 2 gule Drifter, paa Overlivet nogle, saa, men paa Vingedækkerne

dæfterne mange saadanne, de fleste i lange Rader paa hvert, og gemeenlig paa middelste Rade gjøre Puncterne en Cirkel i Midten.

Anm. Dette Insect har jeg baade fundet levende ved Enebær-Træets Rodder, saa og død indsluttet i en Hule i samme Rodder, der nat op passede til Egemet; den var altsaa deri avlet. I mange Stykker ligner den *Curculio Abietis*.

26) *Curculio Pini*. Er temmelig liig den forrige, men ifkun halv saa stor og uden Tænder paa Laarene; den har og Følehornene siddeude nærmere ved Spidsen af Snabelen, og i Bag-Enden 2 glatte Knoppe, der gjøre den sammesteds meget afbrudt og tvet. Snabelen er efter Proportion baade kortere og tykkere. Farven er brun med 2 gule Tverbaand over Vingedækkerne, bestaaende af Puncter, og det forreste afbrudt i Midten; Overlivet har og gule Puncter. Alle Puncterne bestaae af korte Haar.

27) † *Curculio (salicis) brevirostris*, ater, femoribus dentatis testaceis. Den er middelmaadig stor (see Fig. 5.) med rødbrune Fødder, hvilken Farve dog er kiendeligst paa Laarene, som alle ere forsynede med en Tand. Af de 8 yderste Leeder i Følehornene er den anden bagfra at regne længst. Overlivet er smalt og trindt; Farven sort, men paa Vingedækkerne meer flinnende sort, med mange hvide Prikker eller Stial, som i Midten ere meest adspredte. Fundet i indviklede Selse-Blade. Fig. 5.

28) † *Curculio (dubius) brevirostris* ater, femoribus muticis testaceis. Er den forrige ganske liig baade i Størrelse og Skabning, men Laarene have ingen Tænder; og da anden Leed i forreste Part af Følehornene er hos hiin kiendelig længere end de efterfølgende, saa ere her de 2 første nedefra at regne af een Længde og længere end de efterfølgende. Farven er sort og flinnende, uden hvide Puncter, og Føddernes rødbrune Farve mere mørk. Følehornene ere og hos denne langt kortere.

28) *Curculio Pyri*? Middelmaadig stor med kort Mund, et ligesaa kort Hoved, som tilligemed Overlivet er puncteret; Vingedækkerne ligeledes puncterede og sribede. Følehornene ere ganske fine, og Fødderne uden Tænder, hvori den afviger fra Linnés Beskrivelse. Farven er hos nogle sorteblaa, hos andre sort, men altid flinnende, og paa Fødder og Følehorne rød.

Paa hver Side af Bugen har den en lys skinnende Streeg. Funden paa Elletræ.

30) † *Curculio (striatus) brevirostri griseus, elytris atrostriatis, femoribus muticis.* Er middelmaadig stor med tyk Snabel, der er saa kort som Overlivet, og temmelig korte Følehorn. Overlivet er fint puncteret, og dette saavel som Snabelen har en fin Fure i Midten. Vingedækkerne ere ligeledes fint puncterede i Rader paa langs, og have en graa-agtig, samt noget skinnende Farve med 4 sorte Linier eller Strimer paa langs, foruden en i Sommeren, som gjør den femte. Laarrene ere kalleagtige uden Tander.

31) † *Curculio (ribis) longirostris, fuscus, thoracis lateribus compressis albis, femoribus muticis.* Er knap saa stor som en Koppe, men tyk og, naar den sammenkrumper sig, rund. Hovedet kort og tykt. Snabelen længere end Hovedet, men en god Deel kortere end Overlivet, der er paa Siderne meget indtrykt og hvidt, men ovenil plat og sort; Bommen med Vingedækkerne tyk, ophelet og rund, ovenil sortebrun og med hvidt marmoreret, men neden under besat med hvide Skial. Laarrene kalleagtige uden Tander. Holder til paa Ribstræets Blade.

32) *Curculio Alni?* Er lidet større, og har en lang og tyk Snabel, ved hvis Rod sidde de i Enden kalleagtige Følehorn. Overlivet er besat med Haar, Vingedækkerne ligeledes og stribede, det første aflangt, de andre ovale og noget mørkplettede. Ellers er Farven brun og skinnende, og Vinene sorte. Den har desuden den Egenskab, at den hopper. De 2 hvide Pletter paa hver Vingedække, som Linné melder om, har den ikke.

Anm. Paa Kanten af Elletræernes Blade mærkes om Sommeren rødbrune og fortorrede Pletter, hvor den øverste og underste epidermis (Bladside) er adskildt og gjør en Puffel. Derinden for ligger dennes Larve eller Derm, der er gulagtig uden Fodder, har brunt Hoved og Halsstold, samt 2 mørke Prikker paa hver af Kroppens tvende forreste Led. Naar den har fortæret en Deel af Bladets Marv og forarsaget forommeldte Puffel, gjør den et Skillerum eller Træevag i den eene Ende deraf, og ligger der for at forvandles. Først i August fremkommer forommeldte *Curc. salatrix*.

Attelabus.

33) *Attelabus Betulæ*. Omtrent dobbelt saa stor som en Løppe, samt ganske sort og skinnende. Det som skiller den fra *Curculiones*, er, at den bagtil er meget bred og stumpet, og at Følehornenes Ledder ere lige lange, de 3 sidste undtagen, som gjøre en aflang Klode. Munden er lang, Hovedet, saavel som det trinde Overliv (hvilke adskilles ved en liden Halskrave) ere besatte med fine Haar, hvorimod Vingedækkerne, der ere uden Haar, have indhulede Puncter i Rader paa langs. De bageste Fødders Haar see ud, som en aflang og tyk Kalle. Om den hopper, har jeg ei erfaret.

Cerambyx.

34) *Cerambyx bajulus* β ? Temmelig stor med korte Følehorne, **Fig. 6.** hvis andet Led er længere end de andre; Overlivet rundt, ovenil plat med 2 glatte Knoppe, ellers tæt besat med en hvid Eodenhed; Vingedækkerne bløde og megen lodne, samt ligesom med en Fernis besmurte. Farven er sortebraun og Haarene kalle-agtige. Af Monf. Kahrs Samling i Bergen.

35) *Cerambyx cursor*. Et af Skabning og Størrelse omtrent som *Cerambyx inquisitor* i det 1ste Stykke i det Norske Selsk. Skrifter. Manden er rød, Følehornene ligeledes, og sidde paa 2 røde Knoppe. Overlivet har paa hver af Siderne en udstaende Spids og Vingedækkerne fortil 2 udstaende Hjørner, og paa langs nogle opheiede Linier, imellem hvilke formes 2 visse brede Strimer, af hvilke de 2 i Midten eller nærmest Sammen ere grønagtig mørke, de efterfølgende røde, de efterfølgende atter grønagtig mørke, hvorpaa følge Sidelanterne, der ere rødagtige. Fødderne ere røde, og Bugen rødagtig med en lys skinnende Eodenhed.

Leptura.

36) *Leptura quadrisfasciata*. Et et temmeligt stort og langagtigt Insect, sort med brunrøde Pline og 4 brunrøde Tverbaand over Vingedækkerne, af hvilke det som indtager deres forreste Deel er jevnt, de 2 mellemste bølgeagtige, og det sidste som en brunrod Plet. Forestiller man sig derimod Grunden brunrod, har den 4 sorte Tverbaand, af hvilke det sidste ender Vingedæk-

terne eller udgjor Spidsen. Overlivet har i bageste Ende 2 stumpede Spidsse eller udstaaende Hjørner.

Anm. Dette Insect har jeg fundet dødt indsluttet i en halvraaden Vicles stamme, hvor det vist nok var avlet. Ellers sees det og i temmelig Mængde paa Blomsterne af Angelica sylvestris og Valeriana sylvestris for at indsue disse Blomstres Saft og Honning; ligesom og efterfølgende Leptura attenuata, Scarabæus fasciatus og mange Slags Fluer pleie i Mængde at forsamle sig paa samme Blomster.

Fig. 12.

37) *Leptura attenuata*. Ligeledes et broget og ganske smukt, men noget langagtigere Insect. Hele Kroppen er sort, undtagen Vingedækkerne, der ere gule med 2 sorte Tverbaand bagtil, en sort Streeg langs Sømmen, 2 sorte Pletter, een i hver Kant af Vingedækkerne, saasog 5 sorte Pletter i Rod, een i Midten, eller Sømmen og 2 lige deraf paa hver Side. Følehornene, der ere af Længde som Kroppen, ere gule i det nederste af hver Leed, ellers sorte; Fødderne gule og sorte, da de 2 forreste Par ere allene sorte paa Skinhebenene, men det bageste paa det nederste af Laarene. Overlivet langagtigt og trindt med en udstaaende Knude paa hver Side og en Tjerne bagtil i hvert Hjørne.

38) *Leptura mystica*. Dette meget smukke Insect har jeg kun en gang seet dødt og halv fordævet. Vingedækkernes forreste Deel er rødbrun, Resten sort, med 2 hvide Tverbaand, af hvilke det forreste er bølgeagtigt og gjor en spids Vinkel i Sømmen, det andet bredere uden Bølger; Bugen eller Bommen rød, og det af Overlivet som var tilbage, rødbrunt; Fødderne sorte.

Cantharis.

39) *Cantharis livida*. Af middelmaadig Størrelse. De lange Følehorn og Hovedet fortil røde, Vinene med den bageste Deel af Hovedet sorte; Fødderne røde, Vingedækkerne lysebrune og kun fortagtige bagtil i Enden; Overlivet rødt; Bommen sort med rødagtige Sidelanter. Fundet paa Silke-Træer.

40) *Cantharis rufa*. Temmelig stor og næsten overalt brunrød, undtagen Vinene og Vingerne, som ere sorte; Bommen ligeledes sort, og de 2 sidste Leeder allene rødbrune. Følehornene korte, og endog saa hos Hunnen, indstaaende som en Gav. Da den blev igiennemsluttet med en Naal, satte

fatte den mange hvide Eg af samme Stikkelse. Dette temmelig rare Insect blev fundet paa Birke træ.

41) *Cantharis sanguinea*. Er middelmaadig stor og næsten overs alt sort, undtagen Overlivet og Vingedækkernes, der ere blodrede, dog har det første, som er rundt, en sort Plet eller mørk Fordybelse ved Roden. Puppen, som er hvid, har jeg fundet liggende i hule Birke træer ganske synlig og for Dagen. Det samme har jeg og mærket hos flere Pupper af dette Slags.

Anm. Det er derfor desto mere at undre, at disse Insecters Forvandsling er saa lidet bekjendt, som maae sluttes af Linnés Ord Systemat. Nat. edit. 10 reform. pag. 401. *Cantharidis larvæ, exceptis primis parentum similibus etiamnum latent.* Dog maae jeg sige, at endskjønt jeg har seet adskillige af deres Pupper, som sagt er, er mig dog ikke Farven til nogen af dem bekjendt, uden til *Cantharis minima*, som følger.

42) *Cantharis minima*. Den er omtrent dobbelt saa stor som en Poppe, sort paa Følehorn, Hoved og Overliv, undtagen at det sidste har rød-gule Sidelinier. Vingerne og Vingedækkerne ere graa, med 2 gule Pletter i Enden af de sidste, der ere omtrent to trediedele fortere end Vingerne. Bommen er gul paa Siderne og har gule Ringe baade over og under; Fødderne mørke.

Anm. Dens Farve er en Orm henved 4 Linier lang, smal, og for og bag tilspidset. Hovedet er firkantet, haardt og brunt, har 2 stærke Bidestæbte med en Tand inden til paa hver, foruden 2 korte cenleede, samt hoarde Gamle-Nedstaber. Den har 3 Par korte Fødder under første og andet Led af Kroppen, hvorefter følger 5 smaa Ringe og derefter atter 5 runde, af hvilke den sidste, som gier Rumpen, er ganske liden. Farven er grøn med mørkt marmoreret. Denne Orm, som sees gaende paa Birke træ og inden for sammes sprukne Blade, forvandler sig først i Junio til en hvid Puppe, der i det meeste kommer overeens med andre af de hardskalledees Art, ikkun at Følehornene ligge bøiede under de forreste Fødder og derfra op til Hovedet igjen, som en Pylle. Den ligger ellers synlig i en eller anden Sprække af Barken og forvandler sig til Flue midt i Julio.

Elater.

Fig. 7. 43) † *Elater (lividus) thorace rufo, elytris mollibus, lividis.* Er lang og smal, med sort Hoved og Følehorn, rødt Overliv, der har en liden Indrykkelse i Midten og spidse Hjørner, som andre af dette Slags. Bingedækkerne ere temmelig bløde, saa jeg i Begyndelsen antog den for en *Cantharis*; deres Farve er lysebrun, Føddernes nederste Deel ligeledes brun og kommen sort med hvidagtige Kammer. I Brøstet sidder en Pige med et derimod svarende Hul i Bommen, hvori Pigen falder ind, naar Insectet krumpet sig og giver et tydeligt Knep, som bekiende er.

Anm. Endskönt Linné skriver *Syst. Nat. edit. 10 reform. p. 405. Elateris larvæ etiamnum latente* har jeg dog fundet et Par Stykker deraf, saasom Larva *Elateris mesomeli*, beskrevet og aftegnet i en Afhandl. indsendt til det Kongl. Norske Selskab; ligesom og til denue nærværende, der opholder sig i forraadnede Virker træer, er lang, smal, temmelig trind og haard, brun ovenil, med lyse Ringe eller Stillerrumme imellem Lederne, men hvid under. Den har et brunt og haardt Hoved, og en Stiertsfiel, som en haard Plade, omkringsat med stumpede Tagger eller Taander, af hvilke de 2 bageste vare tvelfløjede. Under Stiersten sidder en enkelt Fod som en Hage. Om trent først i Mai forvandler den sig til en hvid Puppe med sammenfaldede Vinger og Fodder, og et ned til Fødderne bøiet Hoved. Den bevæger sig ikke, uden naar den vedrøres. Efter otte Dage forvandles den til forovanneldte *Elater lividus*.

44) *Elater tessellatus.* Er paa andre Side fortegraa, men oven til noget mørkere, samt hist og her skinnende, formedelst gule og glindsende Haar. Dens Fodder ere rødbrune, dog meest i Enden.

Anm. Dette Insect blev mig engang tilsendt af en god Ven, som forlangede at vide, hvad for et det var, og tillige berettede følgende, som forekom ham meget mærkverdigt. Han saa det i en Håve hængende i en Spindelov, og Spindelen i Arbejde med at omspinde det med fine Traade, men mærkede tillige, saa ofte Spindelen nærmede sig for at indspinde den, at den gav et Knep, der forekom ham som en Villen i et Uhrværk, og gjorde at Spindelen ved hvert Knep retire-

rede

rede tilbage, men strax angreb den igien og igientog dette mange Gange. Omfæd, da den havde faaet den ganske indspunden, at den ikke kunde røre sig eller kneppe mere, sprang den til og beed den i Halsen for at udsue dens Blod, som og var det eeneste Sted beqvemt dertil, formedelt den haarde Skal, hvormed dette Slags Insecter er omgivet. Jeg har allerede i foregaaende No. viist, hvorledes det gaaer til med disse saa kaldte Smelderes eller Springbassers Kneppen, og ligesom den derved kan hoppe op, og komme sig paa Fodderne igien, naar den er falden paa Ryggen, saa kan den og med samme strakte sin Hende, som sees af det foranførte. Man finder dem ellers ofte døde og omgivne med et hvidt Epid, som en Skjorte, og dette er just Spindkuees Arbejde.

Cicindela.

45) *Cicindela riparia*. Af middelmaadig Størrelse, og med et næsten trindt Overliv. Vingedækkerne have mange Indhulinger og Ophoielser, der gaae i lange Rader og gjøre dem meget rynkede. Farven er overalt Raabergroen og glindsende, som gjør den ganske anseelig. Linné beskriver den uden Winger, men jeg har altid fundet Winger hos den. Holder til ved Vandene.

46) *Cicindela aquatica*. Er liig den forrige, men liden, har fremstaaende Mund, store Øine, bredt Overliv, dog foran bredest, oventil puncteret, og paa Siderne listet. Vingedækkerne ere puncterede og sribede paa langs. Farven som poleret Raaber, men paa Bugen mere sort. Holder til paa fugtige Steder.

47) † *Cicindela (marina) testacea, thorace cordato, elytris abbreviatis-marginatis*. Er knap større end en Luss. Hovedet stort og bredt, næsten jevntykt og ligesaa langt som Overlivet, der er hiertedannet og har en Fure paa langs. Vingedækkerne, som ere kortere end Bommen, have lange adspredte Haar og fiendelige Side-Lister. De bageste Fodders Laar have en vedhængende Klump, som hos *Cicindelæ* og *Carabi* er sædvanligt, og Folehornene xi Leeder, af hvilke det yderste er oval. Farven er overalt lysbrun.

Fig. 8.

Anm. Den opholder sig blant Steene i Stranden, tæt ved Flod-Maalat, altsaa ved det salte Vand, ligesom hine ved det ferske, kan flyde oven paa Vandet, naar man sætter den derpaa, og hjælper sig temmelig vel frem med Fødderne, men synes dog ikke at kunne leve under Vandet. For Lydeligheds Skyld har jeg forestillet dette rare Insect i overnaturlig Størrelse, som sees Fig. 8.

Carabus.

48) *Carabus violaceus*. Er temmelig stor. Overkøet næsten af een Bredde overalt, med en opadværet Liste eller Kant paa Siderne, der bagtil er bredest. I Midten har det en dyb Fure. Vingedækkerne med Bommen spidser temmelig bagtil, og er ovenil overalt puncteret uden Striber. Farven er overalt sort, men Overlivets og Vingedækkernes Side-Lister smul violetblaae.

Fig. 9.

49) *Carabus cephalotes*. Kan i Henseende til de store regnes blant de middelmaadige. Hovedet langagtigt, Overlivet lidet, hjertebannet og plat med fine Side Lister og en Fordybelse bagtil; Bommen eller Bagdelen tyk fornemmelig i Enden og nedværet eller pæredannet; Vingedækkerne meget fint puncterede uden Striber og boie sig langt ind paa Bommens Sider; Farven bagført og skinnende som af en Jernis. Frischs Tegning passer sig ikke; Her gives en bedre.

50) *Carabus ferrugineus*. Er et Par Linier lang, smal og jevnt, med et oval-rundt Overliv, der nedentil er vel saa bredt som ovenil, og temmelig langt adskilt fra Vingedækkerne. I Midten har det en kiendelig Fure, men ingen Indtrykkelse. Farven er undertiden brunn, men oftere sortrød. Man finder dem mangfoldig i Have-Muld, eller under Steene i Haveerne.

51) *Carabus quadripustulatus*. Et Par Linier lang, sort og skinnende med 2 runde og gulbrune Pletter paa hver af Vingedækkerne, af hvilke den ene nærmer sig til Overlivet, som er bagtil bredest og afrundet. I min Leqnebog finder jeg den paa eet Sted beskrevet med *elytris abbreviatis*, samt gulbrun Bom og Fodder, paa et andet Sted sort overalt endog paa Fødderne.

Meloc.

Meloe.

52) *Meloe proscarabæus*. Er et middelmaadig stort Insect, anseelig af sin mørkeblaae Farve. Hovedet er glat og nedbøjet, Følehornene lange med mange Leeder, af hvilke de middelste ere tykkest. Overlivet oventil plat, paa Siderne skindet, ellers kort og jevntykt; Vingedækkerne aflange, samt bløde og bølgede som Papir og uden Binger. Bommen har 3 Spidser i Enden, af hvilke den middelste er dobbelt. Af Monf. Kahrres Samling i Bergen.

Staphylinus.

53) *Staphylinus bipustulatus*. Er $1\frac{1}{2}$ Linie lang, med bredt Hoved, smalt Overliv, korte Vingedækker og 2 Spidser i Rumpen, som Syle. Farven er overalt sort, med en rød eller ruffarvet Plet paa hver af Vingedækkerne. Følehornenes 3die Leed er længst, og de 3 forreste nemlig 9de, 10de og 11te, tykkest. Fundet ved Elve-Bredde.

54) † *Staphylinus (marinus) ater, pedibus antennisque obscure castaceis*. Noget længere end en Linie, men langt smalle, af Farve sort, med mørkebrune Fødder, kuleagtige Følehorne, da de forreste Leeder ere tykkest; Vingedækkerne korte og besatte med korte Haar, at see til, som Chagrin.

Anm. Den opholder sig under Steene i Stranden, ligesom forommeldte *Cicindela marina*, og stikker paa Vandet, altid holdende Rumpen med sine 2 Spidser opreist, men synes dog ikke at elske det vaade Element videre, end at den opholder sig derved. Om dens adskillige endog paa Vingedækkerne sidende Haar, hvilke den har tilfældes med *Cicindela marina*, skulle tiene dem som Svømme-Haar, veed jeg ikke.

Blatta.

55) *Blatta lapponica*. Den forekommer her undertiden, men ikke ofte. Det er ellers et bekendt Insect, som jeg kun kortelig vil beskrive. Dens Følehorne har 61 Leeder. Overlivet er rundt, pladt, igiennemsigtigt og brunt, men i Midten sort; Vingedækkerne lancetlige, tynde og igiennemsigtige, i Midten igiennemdragne med en Sene, hvorfra gaaer mange andre som Grene af en Stamme. I Rumpen har den 2 Wade sammensatte af 9 Leeder.

Fig. 15. 56) † *Blatta (alba) olytris concoloribus*, abdomine testaceo. Er temmelig stor med et under Overtivøet høiet Hoved, sorte Vinger, lange Følehorn, et ovalt og plat Overliv og Vingebælter, der er meget tynde samt sribede paa langs; Vingerne berunder af saumne Bessaffenhed, men korsere. Bommen har i Enden 2 mod hinanden høiede samt ledede Spidser. Fødderne lange og tiørnede. Farven paa Bommen brun, men ellers overalt hvid. Af Monf. Kahrses Samling i Bergen, men ikke funden her paa Stedet.

Anm. De i Bergen saa kaldte Rarkelækker (*Blatta orientalis*) ere endnu her paa Landet ubekjendte, saavidt jeg veed, i det mindste har jeg ingen seet; men i Bergen ere de meget almindelige, og giøre stor Skade især paa Støvler og Skoe. Rentelig ere de did henbragte udenlands fra med Skibe.

Gryllus.

Fig. 16. 57) *Gryllus bipunctatus*. Er en liden artig Græshoppe med et bevægeligt Hoved og skraa indgaaende Pande saa at Munden sidder rigt an i Brystet. Følehornene ere korte opreiste og jevntykkle. I Steden for Overliv og Vingebælter, sees her ifkun et langt haarde Skjold, som ved Hovedet er smalt, breeder sig siden ned, og gaaer atter spids hen til Stierten. I Midten er det op høiet som en Vaade-Ris. De bageste Fødder, som den hopper med, ere som sædvanligt meget lange imod hine med tykke Laar. Farven er mørkegraa med 2 trekantede og sorte Pletter, hvor Vingebælterne ere bredest.

Fig. 11. 58) † *Gryllus (rufescens) thorace lineato, corpore supra viridi; elytrorum margine rufescente*. Den er af Størrelse og Slabning, som Fig. 11 udbiiser; Hovedet rødbrunt, dog ovenil græsgrønt; Overtivøet i Midten indknebet og bagtil bredest; for Resten græsgrønt med en op høiet Strime i Midten og hvid Omfatning paa Siderne, inden til atter omfattet med sort. Vingebælterne græsgrønne, men den skindagtige Deel rødagtig. Vingerne oven til rødagtige, for Resten hvide eller lyse. Bommen mørk, men neden under grøn. Hunnens vulva bestaaer af 4 tykke mod hinanden høiede Spidser, hvorimod Hannen ifkun har 2 opreiste Spidser paa Stierten. Fødderne ere paa Hunnen røde, paa Hannen grønne, Leedernes i Følehornene hos begge

begge henved 20. Hannen giver i Græsset en knarkende Lyd fra sig ved at gnide Bag-Fødderne til Vingedækkerne. Den ligner *Gryllus viridulus*.

Cicada.

59) *Cicada leucophthalma*. Er af sædvanlig Størrelse og Skabning, omtrent som de almindelige brune, hvis Larver og Pupper ligge i det Skum paa Græsset kaldet Lappe- eller Troldkierling-Spyt. Farven paa denne er sortebrun og Binene allene hvidagtige. Paa Overlivet nærmest Hovedet sidde ogsaa nogle hvidagtige Pletter.

60) *Cicada leucocephala*. Af samme Størrelse og Skabning. Farven er sort overalt, undtagen paa Hovedet, Binene og den forreste halve Deel af Overlivet, der er hvidt.

61) *Cicada lateralis*. Er sortebrun med hvide Sidelanter paa Vingedækkerne. Binene og Munden ligeledes hvide. Een har jeg seet ikkun deri adskilt fra denne, at Overlivets Sider være hvide, ligesaavel som Vingedækkerne. Den kunde maaffee være en egen Art.

62) † *Cicada (leucomela) nigra, capite, thorace antice elytrisque margine albis*. Adskilles fra de foregaaende derved, at Hovedet med den forreste Deel af Overlivet, samt Vingedækkernes Sidelanter, tilfølgende hvide. Paa Hovedets Sider har den og mange sorte og hvide Strimer vekselsvis om hinanden.

63) *Cicada interrupta*. Er undertiden sort paa Hoved og Overliv, undertiden gul og sortprykket; Vingedækkerne gule, med 2 sorte Striber paa langs, af hvilke den eene begynder bagfra og endes noget mere end midt paa Vingedækkerets; den anden forfra, og naaer ei ganske ned til Spidsen. Begge ere i Begyndelsen breede, men bliver efterhaanden smalle. Den gule Farge paa dette Insect er undertiden hvid;vingerne og Bommen oventil blaa.

64) *Cicada flavicollis*. Har gult Hoved og Overliv, rød Pande, rødagtig brunevinger, dog allerøverst gule. Bommen undertiden rød, undertiden sort og allene rød i Enden; Fødderne røde.

65) *Cicada flava*. Er ganske gul med 2 sorte og fine Puncter midt paa Hovedet, foruden 2 smaa til hinanden stødende og korte Linier, hvor Hovedet nærmer sig til Overlivet.

Cimex.

66) *Cimex juniperinus*. Er i sit Slag stor og bred, af Farve grøn med gule Sidelanter saavel paa Overlivet som Vingedækkerne. Rygschildtet (apex thoracis) stort og gult i Spidsen; Vommen oventil grøn, neden under sort; Følehornene grønne med 5 Leeder, af hvilke den nærmest Hovedet er mindst; Hovedets Snude indskaaren, hvorimod det neden under har en Nidse paa langs, hvoraf Suerøret fremkommer.

Fig. 13.

67) *Cimex prasinus*. Den forrige lig i Stabning og Størrelse. Overlivet med Hovedet foran tilspidset, men bagtil breedt; Rygschildtet langt og hvidt i Spidsen. Følehornene have 4 Leeder med en hvid Ring imellem hver Leed. Farven nedentil brun, oventil en Blanding af rødt og grønt, hvori det røde har Overhaand. Paa nedre Side ere Vingedækkerne heel røde.

Fig. 14.

68) *Cimex equestris*. Langagtig og smal. Af Følehornenes 4 Leeder er den forreste tykkest; Hovedet sort, i Midten rødt; Overlivet i Midten rødt, som en Tverstreg, men for og bagtil sort; Vingedækkerne røde, med en sort Plet paa hver, som næsten overspær dem paa tvært. Vommen rød med 5 sorte Puncter paa hver af Siderne og 3 i Midten. Den Spidse med Fodderne og Følehornene, altsammen sort.

69) *Cimex campestris*. Er mindre end forrige og heel grøn, dog saa, at Hovedet og Overlivet er noget mørkere end Rygschildtet og Vingedækkerne. De sidste have til Slutning en langagtig brun Plet, hvorefter følger den lyse Spidse. Vinene ere sorte, Følehornene mørke, Vommen grøn, men oventil sort, Fodderne grønne. Den sees overalt paa Engene.

70) *Cimex saltatorius*. Af samme Anseende, men lidt mindre. Farven for det meeste sort, men paa Vingedækkernes nederste Deel brunagtig med adskillige ophøede Striber, som ere sorte, foruden nogle sorte og hvide Pletter paa yderste Side. Den opholder sig ved Havstranden og Elve-Bredde, og hopper som en Cicada.

71) *Cimex dolabratus*. Hovedet er mørkt og har ved hvert Ole en sort Streg; Overlivet sort og hvidkantet paa Siderne, desuden mærket i Midten med en hvidagtig Streg paa langs, der og strækker sig ned over Rygschildtet.

skildret. Vingedækkerne rødagtig mørke med kiendelig hvide Sidelanter; Vammen grønagtig, og Fødderne saavel som Følehornene mørke.

72) *Cimex striatus*. Er smul og vel saa stor som *Cimex equestris* paa Fig. 14. Kroppen sort, men Fødderne røde. Overlivet har 3 gule Pletter, af hvilke den største sidder i Midten; Rygskildret er og gult; Vingedækkerne gule og forstribede med en brøndgult Kantpunct. I Følehornene er det 3die eller næst sidste Led (ikke det sidste, som Linné skriver) ved basen eller bagtil hvid. Vammen sort og hvidstribet.

73) *Cimex abietis*. Hovedet og Kroppen sort; Overlivet foran sort, men bagtil rødt; Rygskildret sort; Vingedækkerne fortil blegrode, i Midten rødbrune og i Spidsen mørkede med mørke og lyse Strimer vinkelvis, og just imellem Dætte og det rødbrune sidder en solfarvet Kantpunct. Fødderne rødbrune, og Laarene paa de 2 forreste langt tykkere end paa de andre, samt til Slutning forsynede med en Tand. Holder til i Jordhuller og Løvgærder.

74) † *Cimex (alni) ovarus, rufo-ferrugineus, apice macula cordata albida, abdomine supra atro, margine albo-maculato*; Af Slagning som den aftegnede *Cimex prasinus*. Følehornenes yderste Led løseagtig; Farven paa Hoved og Vingedække rød eller brunrød; paa Overlivet ligesledes, som desuden er stribet paa langs; Vammen oventil sort med 5 à 6 hvide Puncter paa hver af Siderne; Rygskildret hjerteformet og rødagtigt med en sort Omfæring.

Anm. Dennes Puppe har jeg forekkillet Fig. 31, da den seer ganske Fig. 31.

artig ud og sees her i Mængde ei allene paa Eletter, men især paa Birkenes Blade og Kogler i stor Mængde, og tæt sammensiddende.

Den kunde derfor helst kaldes *Cimex betulae*, men da Linné har en anden under dette Navn, har jeg til Forstiel kaldet den *C. alni*.

Den foret ellers en stem Lugt med sig, som alle Cimices.

Papilio.

75) *Papilio Antiopa*. Er en af de største Sommerfugle, og heel sort paa Kroppen og Bingerne, hvilke bagtil have en bred og hvid Bremme, og for ved samme en rød himmelblaa Pletter, foruden to hvide Pletter i Bingernes ytre Kant. Bingerne ere og bagtil ujevne og bølgaagtige i Kanten.

76) *Papilio C. album*, saa kaldet formedelst den hvide Figur de undre Vingens undre Side er mærket med og ligner et C. Den er ellers af Størrelse og Anseende som de almindelige brune og sorte *Papiliones urticae*. Vingernes ere bagtil meget ujevnt indskaatne og fligede; af Farve brandgul og sorte, de forreste især have især foruden den sorte Rand bagtil 3 sorte Pletter fasthængende til ytre Kant, og 3 mindre omtrent midt-paa Vingen.

Anm. Farven er bekendt. Puppen, som er brun, og havde forpaa 6 Solopletter i 2 Rader, 3 i hver Rad, fandt jeg 1777 først i Septem-ber hængende ved en Ribsqvist, og den agds i samme Maaned var allerede Sommerfuglen fremkommen, uagtet Fritsch siger, at den først fremkommer om Vaaren eller Foraaret efter.

77) *Papilio Aglaja*. Er en stor Sommerfugt, af en smuk brandgul Farve med mange sorte Striber og Puncter paa Vingerne, og det saavel paa undre som øvre Side, hvorimod de undre Vinger paa undre Side er grønagtige med mange sølsfarvede Pletter, omtrent 20 paa hver. Den er her almindelig nok.

78) *Papilio Euphrosyne*. Den forrige meget tilg, men mindre. Farven er ovenil mere lysbrun, og under de undre Vinger mere gul og rød med 9 sølsfarvede Pletter paa hver; 7 bagtil, den 8de midt i et gulst bølgaagtigt Tverbaand omgivet med sorte Kanter, og den 9de ved Roden. Kroppen er sort og besadt med brune Haar. Ei saa almindelig.

79) *Papilio Niobe?* Er rødbrun med mange sorte Pletter og Sener paa Vingerne. De øvre have paa undre Side ikkun nogle mørke og stvede Pletter, som svare imod de sorte paa hiin Side; de undre Vinger derimod, som ere værelviis gule og rødbrune, have først bagtil 7 Sølv Pletter, saa 2 større i hver af Sidekanterne, saa 1 lang og smal i midten og endelig 3 andre, af hvilke den middelste er kun en liden sølsfarvet Prikke. Hele Kroppen er besat med gule Haar. Fundet paa et høit Fjeld.

80) *Papilio Jurtina*. Dens Farve er mørkebrun, dog under de øverste Vinger gulbrun, med en rund og sort Plet, i hvis Midte en nye lys Prikke. Samme sidder henved Spidsen af Vingen og viser sig paa begge Sider, hvortil mod de undre Vinger ingen saadan Plet have, Følehornene ere først kun ganske liden tykkere end bagtil.

81) *Papilio Mæra*. Er middelmaadig stor og har nogle smaa Tænder bag i de undre Vinger. Farven paa de øvre Vinger mørk med et braudgult Tverbaand bagtil, som viser sig baade over og under; de have og paa begge Sider henved. Spidsen er stort runde og sort Die med hvid Diesteen. De undre Vinger have oventil ligesaadant Tverbaand, med 3 ligesaadanne skient mindre Dine, hvori: od de paa undre Side ere graaagtige brune med 7 smaa Dine, hvis sorte Diesteen med en hvid Drkke i er omgivet med 2 gule eller brune Ringe, og af disse ere 2 henved den indre Kant sammensøiede.

Sphinx.

82) *Sphinx fuciformis*. Seer ud som en Humle (*Bombylius*) Fig. 17. og er omtrent af samme Størrelse. Hølehornene tiltage i Tilkelse fremad, Hovedet er lidet, Overlivet loddent og gullagtigt, Vommen loddent som paa en Humle med 3 Tverbaand, af hvilke det øverste er lysgult, det middelste sort, det bageste brandgult, dog paa Siderne lysgult, hvorpaa følger den sorte og lodne Rumpe. Vingerne blanke med brune Sener paa langs og en sortebrun Vramine bagtil. De undre Vinger ere meget korte mod hine. See Fig. 17. Af Monf. Kahrles Samling i Bergen.

83) *Sphinx filipendulæ*. Er kun liden med smalle Vinger og lange Hølehorn, der tiltage i Tilkelse fremad. Hele Kroppen er sort og loddent, og Hølehornene sorte. Overlivet har 2 hvide Streger, der støde til hinanden og bestaae af holde Haar. Fødderne hvide. Vingerne, som meest pryde den, ere blaa med 5 coccinel-røde Pletter; 2 fortil sammenhængende, de andre i Midten ovale og mere adskilte; de undre Vinger ganske coccinel-røde. Er funden paa et af de øverste Fjælde.

Phalæna.

84) *Phalæna bombyx vinula*. Er en bekendt stor og loddent Natfugl, af Farve lysgraa og sortpletet. Overlivet, som er meget loddent, har 4 sorte Puncter i en Firkant, samt en sort Strime, og Vingerne 3de brune Sener, imellem hvilke Farven er vatret med sorte Puncter og Strimer i Rød bagtil. Hølehornene ere meget fjerdede eller fryndfede.

Anm. Dens Larve har jeg i Søndermørs Beskrivelse allerede beskrevet under det Navn Lob-Name, og siden har Hr. Conf. N. Müller givet os denne af ham saa kaldte Pile-Larve med dobbelt Hale, saa udførlig beskrevet paa Dansk, at jeg intet finder at tilføje, dets eene undtagen, at jeg har fundet dens Kofke endog paa Enebærtræe, og det ved den Anledning, at jeg engang fandt Røstfuglen siddende paa et saadant Træe, og mærkede at den af Bagenden udgydte en gul Væske i stor Mængde. Da jeg nu deraf slattede, at den nemlig var udklækket, og sølede nærmere ved Roden af Træet, hvor den sad tæt ovenfor, fandt jeg dens Kofke siddende nær ved samme Rod, eller imellem Stammen og Jorden, og kunde tydelig see af dens Materie og Farve, at den havde betient sig af Enebærtræets Bark til dens Forfærdigelse. Ellers har jeg ogsaa havt Larven indsluttet i en Væske, og havt den Fornøielse at see den tilstoppe og tætte sin Kofke med Stykker af et gammelt Stykke Virkestræ som jeg lagde for den.

85) *Phalæna bombyx coffus*, er stor og langagtig med uebbsiede Vinger, der ere lysgraa, og have mange mørke Skygger, samt sorte bølgete Tverlinier baade over og under. Overlivet har nærmest Hovedet en tynd Halskrave, der er sort, men brun i Kanten. Følehornene ere korte, tykke og paa den eene Side haarde eller fryndse.

Anm. Dens Larve er den af Plinius saa kaldte *Coffus*, som Romerne brugte som en delicat Spise; og saavidt jeg kan see af dens Tegning hos Frisch og flere, er den just den store røde Larve, jeg i Sønderm. Beskrivelse har meldet om, under det Navn Name, hvorom jeg en anden Gang kan give vissere Underretning, naar den Larve af samme Art, som jeg for nærværende Tid har liggende under Forvandling, faaer udviklet sig. Denne kiødrøde Larve gjorde sig et Spind et Par Sommer dybt i Jorden, hvori den laae til efterfølgende Aar 1776 i Junii, da jeg estersaae den og befandt den endnu levende, samt usorandret, uden for saavidt, at Farven var bleven blaffet; den var og endnu i Stand at tilspinde et Hul jeg havde gjort i dens Kofke, men fortørredes siden i sin Puppeskæl. Ellers havde Hr. Schnabel i

Hardan.

Harbanger en ligesaadan blodrød Larve, hvoraf fremkom en Bombyx coffus.

86) *Phalæna bombyx Caja*. Er maadelig stor, men meget anseelig; Hovedet og Overlivet besat med en brun Tødsenhed. De øverste Vinger lys coffeebrune, med hvide Strimler, af hvilke de 2 nederste og største gaae i Kryds, og alle tilsammen afdeele den coffeebrune Grund i 6 Deele eller Pletter. Den hvide Strime, som sidder næst Overlivet, har 4 brune Pletter. Undervingerne ere blodrøde med 6 sorte og runde Pletter, Bommen ligeledes med 4 sorte Pletter langs Kroggen. De haarde Følehornene ere ovenstillet hvide.

87) *Phalæna bombyx coryli*, er af de smaa, som sees Fig. 18. Dens Overliv og Fødder ere meget lodne, Vingerne sammentrykte og af ulige Farve, da den forreste halve Deel eller lidt mere er brun, med sorte Tegninger, især et lidet Nie, eller o med en Prikke i Midten, siddende henved nitte Kant, men den bageste Deel graa med mørke bølgede Lærlinier. Bommen har paa Kroggen lodne Ophøielser i Række ned ad.

Fig. 18.

Ann. Dens Larve, som her er almindelig nok, har jeg aldrig seet paa Hassel (*Corylus*), men altid paa Birk, og er nu graa og hvid buntet, nu ganske hvid, nu igien hvid med 3 graa og bølgede Linier paa Siderne, alt efter Hudeffternes Forandring. Foran har den 2 rødbrune Haarduffer, paa 4de og 5te Ring forfra at regne 2 ligesaadanne, og ligeledes 1 paa Stjerten, som undertiden er sort. I sidste Hudeffte har jeg og seet den med brune og korte Haarvaste hele Kroggen igiennem, da sees og tydeligere end før 3 Rader smaa Knoppe langs Siderne, alle besatte med Haar. I Fødslingen eller Midten af September legger den sig i et sammentrykket Birkesblad og forvandles til Puppe. Fluen fremkommer i Mai.

88) *Phalæna bombyx pudibunda*. Er maadelig stor, med meget stærke Følehornene; Overlivet er meget loddent, og hele Kroppen graa med en sort Lærlinje i Nakken tæt forved Vingerne, samt 2 jevnledes siddende sorte Pletter nederst af hver Led paa Bommen; Vingerne langagtige og graa med 4 sortebrune og smalle Strimler eller Lærlinier over de øvre, men kun en over de undre Vinger.

Fig. 19.

89) *Phalæna bombyx camelina*, er ganske artig formedelst de 2 Camel-Puller den har paa Ryggen, eller rettere de Opbølsler Vingerne have i øverste Kant, af hvilke de forreste bære de øvre, men den bageste de under Vinger til. Vingerne ere ellers ganske sammentrykte, og de øverste mørk røde-brune med 6 eller 7 Indskærfset bagtil. Overlivet er højt og flat med en Samling af korte og ligesom jævnt afslippede Haar at see til som en Kurv. See Fig. 19.

Ant. Dens Farve, som her ofte sees paa Birke-, Elle- og Haffel-Træer, er mærkværdig deraf, at den, medens den hviler, reiser Legemets forreste Deel med Hovedet og Fødderne i Veires, og bøier sig ganske bag over, for ligesom at see op til Himmelen, undersiden bøier den tillige Kumpen hen til Hovedet, og seer da ud som en paa Kant staaende Ring. Paa Sterten har den 2 opbøiede Spidser, røde i det øverste med fremstikkende Børste af hver. For Resten er Farven grøn med en gulv Linte paa Siderne, og en rød-gul Prikke bagenfor hvert Vandepul. Den hviler om Dagen og øder om Natten, legger sig i September imellem Jorden og Mossen, for at indtræde i sin Puppestand. Silnen fremkommer i Junio.

90) *Phalæna noctua fuliginosa*. Er liden, samt kort og bred med et loddent og mørkerødt Overliv, samt en purpurrod Bom, der har 3 Ræder korte og sammenhængende Pletter oventil. De øvre Vinger smudsig eller mørk-røde, med 2 korte Puncter henved yderste Sidelant; Under-Vingerne derimod mørkere med en sort halv Maane. Vingerne ere ellers bagtil meest røde, og de fine Føtehorne holde paa øvre Side.

Ant. I nogle saa Poster, men især i Henseende til de under Vingers Farve, afsløjer denne fra en anden, som jeg paa et andet Sted har beskrevet tilligemed dens Larve, som jeg 1774 først i April fandt gaaende i Sneen. Dog ligne de hinanden i saa meget, at jeg neppe kan troe, at de ere adskilte Arter, allerhelst Larva *Phalæna noctua fuliginosa* beskrives pilosa ferruginea, som forommeldte paa Sneen gaaende Larve ogsaa var.

Fig. 20.

91) *Phalæna noctua gamma*. Den har 2 opbøiede og fjerdede Horne foran, imellem hvilke sidder den oprullede Tunge; omkring Halsen nogle Stier

flere i Form af en Krave, paa Overlivet store Haar, og paa Bommen en hoi Haarduff. Over-Vingerne farve er violet-mørk, bølgaftig og ujevn, med en gul Figur i Midten, der ligner det grødste Gamma; Undervingerne ere derimod fortil brunagtige, bagtil mørke.

Anm. Dens Larve, som her sees paa Petersille, finder jeg hos mig beskrevet, som en Larva geometra; imidlertid da den har 2 Par Bugfødder, som ikke ellers antreffes hos Larvæ geometræ, kan den henregnes til Noctuas, som og Fluens og Sommerfuglens Stabning udviser. Den har ellers lidet Hoved og smal Krop, der tiltager i Tøffelke bagtil. Farven er grøn med en lidet kiendelig hvid Linie langs Siderne; ellers sees over den hele Krop ligesom fine grøne Linier og afspredte Haar. Mod Slutningen af August indspandt den sig med et hvidt Spind mellem nogle Petersille-Blade og Laaget af en Veste, hvori jeg holdt den forvaret, og omtrent en Maaned efter, nemlig den 25de September, fremkom Sommerfuglen. Dens Puppe har jeg og fundet om Høsten liggende blant indsamlet Petersille.

92) *Phalæna noctua interrogationis*. Er temmelig stor og ligner den forrige. Den har en dobbelt oprullet Tunge, haarfine Høsehorn, lodsbene Overliv, og mørk purpurfarvede eller sorte Vinger, paa hvilke den forreste og nederste Deel er lystest, men den middelste meest sort, hvori og sees en gul og krum Stribe eller Figur med en gul Punct under; bagtil have de og 2 Tvetsbaand, det øverste lidet og jevnt, det bageste bredere og ujevnt. At Undervingerne paa andre Side ere gulagtige, har jeg ikke observeret. Dog bliver den nok ingen anden end *Phalæna noctua interrogationis* Linnæi.

93) † *Phalæna noctua (hyemalis) seticornis, spirilinguis, alis superioribus, atro-ferrugineo fusceque variegatis, punctis lucidis dispersis*. Næsten af samme Statur og Størrelse, og ganske sort at see til, dog noget brun eller rødagtig paa Vingerne med lyse Puncter og Pletter, især een næsten Nyredannet, skiont lidet kiendelig Plet henved yttre Kant og mange gulagtige Puncter bagtil, der give en ukiendelig bølgaftig Linie. Fødderne have rødagtige Ringe.

Anm. Dens Larve fandtes i Havenmid tæt under Jordforpen den 8de Februari, da Jorden var uylig optøet og fugtig. Den var i Lomme
 R 2 lang,

lang, jevntyl, grøn og rødagtigt med lysbrunt Hoved. Den forvandler sig til Puppe først i Majs og gjorde forud i Mossen en Hule, hvis Bagge den jevne med et fint Spind, og stod i samme opreist, ja om Puppen end underiden, naar man rørte ved den, begav sig dybere ned i Hulen, kom den dog altid frem igjen, da den stedse vilste sig levende og søgte altid at staae høit med Jordelen, og tillige at have noget til Bedækkelse. Den 13 Junii fremkom Sommerfuglen.

94) *Phalæna noctua gothica*. Er middelmaadig stor med meget loddent Overliv. Følehornene ere hos Hannen lidet fædede. Farven paa de øvre Vinger brunagtig graa og glindsende, med en kiendelig sort Plet henved yttre Kanten, der paa den udvendende eller mod samme yttre Kant vendende Side er indhulet som en halv Maane, og brømmet med en fin hvid Linie, som dog ofte fattes. Endnu en anden kort og bred Linie sees henved hiin Side af Vingen. De undre Vinger aftegraa med en mørk bølgeagtig Linie bagtil, og en mørk Plet i Midten.

Ann. Larven er en græsgreen Orm, som jeg engang fandt liggende i Barken af et gammelt Aare- eller Elle-Træ. Den indtraade i Puppestanden den 8de Augusti, og Phalænen fremkom sidst i April Aaret efter, da Luften endnu var meget kold.

Fig. 24.

95) † *Phalæna noctua (populi) sub-pectinicornis*, spirilinguis, alis superioribus fusco-cinereis, macula reniformi et linea transversali punctorum atrorum insignitis. Om trent af Størrelse og Statur, som den forrige. De øvre Vinger have en rødagtig graae Farve, med en nyredannet Plet omtrent midt paa Vingen og en rund derovenfor, som dog hos Hannen er mindst kiendelig. Disse Pletters Farve adskiller sig ikke fra Resten uden ved den hvidagtige Søm eller Ring, som de have uden om sig og den blegrøddrune Masning, som omgiver den nyredannede, dog ere de med alt dette endnu ikke meget kiendelige. Det tydeligste Kiendemærke ere nogle sorte Tænder, i Midt og i Enden af Vingerne havende en lys Linie som et Lverbaand at sidde paa. Hannens Følehorne ere noget fryndfede.

Ann. Larven er gul- eller bleggrøn med sort Hoved, som dog sildigere bliver grønt med en sort Tegning omtrent som et Hebraisk Schin W.

Hvor

Hvor 2 Afpeblade nærme sig til hinanden, spinder den dem sammen for at ligge i Skul derimellem, og gnaver imidlertid paa Bladenes Sider, endstønt jeg og har mærket at den kan æde dem paa Kanten. Hvor 2 Afpeblade hænge tilfammen og have en Pukkel eller Ophoielse i Midten, der kan man vidst vente at finde en saadan Orm. Den kryber ned i Jorden først i Augusto, og først i April Aaret efter, da Veiret endnu var meget koldt, fremkom Phalænen.

96) † *Phalæna noctua (rivosa) seticornis spirilinguis*, alis **Fig. 25.**
planis, atro-purpureis, rivulis luteis. Et kun siden, med loddent Overliv og lodne Ophoielser paa Bommen. Farven paa Overvingerne mørk og lys violet, dog paa de fleste Steder mørk og ganske anseelig, formedelst den krumme gule og i Midten næsten afbrudte Linie de have, og som indstutter 2 andre mørke Linier. Neden under er Farven brun med et mørkt Tverbaand over de undre Vinger. Af Monf. Kahrses Samling.

97) † *Phalæna noctua (furcata) spirilinguis antennis sub-* **Fig. 22.**
cristatis, alis superioribus rufo-griseis, macula furcata notatis, subtus purpurascens. Hannen har korte Krybdser paa Følehornene. Farven hos begge lige, nemlig rødagtig graa, med en mørk Skattering hist og her paa de svære Vinger, og 2 lysgraa Pletter, den eene rund, den anden nyresdannet, foruden en anden mørk Figur, der ligner en Tvespork. Bommen, Fødderne og Vingernes undre Side meest henved hvide Kant, have en bleeg Purpurfarve.

Anm. Dens Larve, som opholder sig paa Vidien (*Salix cinerea*) er først perlefarvet, med 3 hvide Linier paa langs, og endnu 2 mindre kiendelige imellem hine paa Siderne, foruden en sort glindsende Punct paa hver af Bugfødderne og Esterstuerne, men tilsidt bliver Hovedet hvidt, som Porcellain, og Kroppen gulgrøn. Sidst i Junio indtræder den i Puppestanden, og sidst i Julio Aaret efter fremkommer Semmerfuglen.

98) † *Phalæna noctua (ferruginea) spirilinguis seticornis*, **Fig. 23.**
alis superioribus fasciis tribus fuscis, ultima e figuris oblongis parallelis composita. Den er heel igennem rødbrun, dog neden under mere rød end ovenil. Hannen har og en mere rødbrun og friskere Farve paa

vingerne end Hunnen. Paa de øvre Vinger have de begge ligesom 3 brune Tverbaand, af hvilke det middelste er det smalleste og meest bølgeagtigt, men det bageste sammensat af mange aflange Figurer. Vommene har rundt om og i Enden en rød Loddenhed.

Ann. Larven, som opholder sig paa Hasseltæer, er af en smul egebrun Farve, og har en fiendelig hvid Linie paa hver Side, ellers glat, jevntylt og over hele Legemet bestrøet med løse Puncter. Den æder om Natten, men kryber ned i Jorden eller Mossen om Dagen. Efterat den var bleven 1½ Tomme lang, lagde den sig til Røilighed den 24de Junii, og den 6te September i samme Aar var allerede Phalænen fremkommen.

Fig. 26, 99) † *Phalæna noctua (lutea) læte lutea, alis erectis luteis, superioribus fascia obliqua ferruginea maculisque lateralibus concoloribus insignitis.* Den har oprullet Tunge og overalt en smul gul Farve, dog meest paa øvre Side, hvor og Vingerne have et skraa og i Kanten bølgeagtigt Tverbaand, som er rødt ruffarvet, med nogle smaa Puncter i Rab nedenfor, og 2 større i Kanten, foruden andre smaa derimellem af samme Ruffarve. Paa nedre Side have de en mørk ruffarvet Plet bagtil ved Spidsen. Fundet paa Ellertæer.

Fig. 27. 100) † *Phalæna noctua (præcox) spirilinguis cristata, grisea, alis superioribus lituris atris testaceisque maculaque reniformi intus testacea insignitis.* Overlivet er oventil plat og firekantet, med 2 lodne Dophoielser fortil. Vingerne langs fladliggende og graa, de øverste teguede med adskillige mørke og løse Skatteringer, og to nyredannede Pletter, begge lysegraa, men den nederste og største inden i brun. Nogle brune Skygger sees baade over og under Pletterne. I Steden for Fryndser ere de bagtil vandrede med bølgeagtige Linier, og derimod fortil mest lyse.

Ann. Larven, som opholder sig paa Ellertæer, er temmelig stor, grøn og strimet, med mange gule Strimer paa langs og tvært, og i hver Kvadrat, som de hinanden overflærende Strimer gjøre, fide gemeenlig 4 gule Puncter. Den æder kun om Natten, og glemmer sig om Dagen i Jorden eller i et af andre Orme sammenvrullet Elleblad. Da een, som jeg holdte indsluttet i et Glas, ei fandt Jord, men

men kun nogle Elleblade for sig, beed den samme i mange Stykker, indfosbe sig dermed og øvergik saa i sin Puppestand. En anden, som indfrosb i Jorden den 24de Julii, kom allerede den 6te Septembris frem igien som Flue, hvilket jeg og med *Phalæna noctua exfoleata* har observeret, hvis Larve i det meeste kommer overens med denne, og ligger ligesaa lost i sin Forvandling.

101) † *Phalæna noctua (punctata) spirilinguis, cristata, atro-fusca, alis superioribus fusco-alboque variegatis, punctis albis duobus.* Den er af en sortgraa med lysegraa og hvidt blandet Farve paa de øvre Vinger, som desuden have forskod Roden en hvid eller lys Plet, dernæst i yttre Kant, noget mere end midt paa Vingen, et lidet Hul eller Nie med en Prikke i som en Diesteen, samt i hin Kant, hvor Vingerne samles, to hvide Pletter, som for begge Vingerne gjøre 4, men da den øvre Winge ligger paa den anden, komme kun de 3 tilsyne. At dette sees tydeligst hos Hunnen, som er best tegnet. See Fig. 28. b.

Anm. Dens Larve opholder sig paa Diestræer, og er ganske usædvanlig, da Ryggen, som er Gloielsort, har for hver Led to hvide og paa færa fiddende Pletter paa Siderne, af hvilke den øverste er størst, og begge lodne eller haarede. Alle de tredje Led forfra fattes hvide Pletter, og har i dets Sted 4 sorte og ikke meget høje Haarskæp. Længs Siderne gaar trede Rader Knoppe, som i de to øverste Rader ere lakrede, men i den nederste og fiendeligste, lakrede og hvide farte vekselsvis. Alle Knoppene have smaa hvide Haarskæp. Midt i August indspandt den sig med Mosset under Laaget af den Væls, hvori jeg havde den forvaret. Gørst i Julio fremkom Phalænon. See Larvens Figur 28. a.

102) † *Phalæna noctua (obscura) spirilinguis cristata, alis superioribus atro-cinereis nitidis punctatis, inferioribus totis argenteis.* Et kun liden, og sortgraa, de øverste Vinger ligesledes, samt meget forvirkede og deshos glindsende, hvorimod alle Vingerne paa andre Side ere meget lyse, og de nederste, især paa begge Sider, solsfarvet hvide. Falchornene traadlignende og sorte, Fødderne hvidringede.

Anm.

Fig. 29.

Anm. Dens lodne Larve er i Begyndelsen kun sort, med to Rader gule Prikker langs ad Ryggen, og en Rød af lakrøde Knoppe paa hver Side. Siden bliver Ryggen Hvielsort med blaa-agtig sorte Afdelinger imellem Leederne. For hver Leed faaer den nu to store og gule Pletter, en paa hver Side af det Hvielsorte, og i samme gule Pletter to gule Knoppe med Haarqvaste. Paa de sorte Sider sees især nær ved Fodderne en lakrød Linie med Knoppe af samme Farve og hvide Haarqvaste. Halskraven er guul med en lakrød Indskjærelse, og det ene med det andet gjør den ganske anseelig. Den æder Birk- og Blaabær-Blade, indspinder sig i August paa samme Maade som den næst foregaaende, og fremkommer som Flue omtrent paa samme Tid.

Fig. 21.

203) † *Phalæna noctua (bombycina) elinguis, cristata, alis superioribus cinerascens, macula postica ferruginea, litura alba.* Den har sammentrakte Vinger og fryndede Følchørne. Hannen (ikke Hunnen, saavidt jeg har mærket) har paa Overlivet, som gaaer skraas opad, en sort eller brun og bred Strime. Ellers er hele Kroppen lysegul, de lodne Forsodder noget mørkere; de øverste Vinger noget askegul, med en rødbrun og temmelig stor Plet bagtil, som har to mørke Skygger, og forved sig, ret i yderste Kant af Vingen, en liden hvid Streeg, foruden et Par lyse Linier fortil i det graa; Bommen har i Enden to lodne Ophælsler, som stikke op i Veiret imellem Vingerne. *)

Anm. Larven er almindelig paa Aspeblade, hvor den dog ikke sees gaaende, men indspindes eller krumsluttet under et Blad eller imellem 2 Blade. I Begyndelsen er den violet med en kiendelig guul Plet foran paa Ryggen. Siden, naar den skifter Hud, bliver Ryggen heel igennem guul, og faaer 2 violette Ophælsler en for og en anden bag ved Stetterten; hvorimod Resten er lys violetrød med een eller flere Rader af gule Knoppe paa Siderne. Huden af denne Larve er glat og glindsende, men sees dog noget loddent ud formedelst. adspredte Haar, som især sidde

*) Nu sees jeg dog, at den maae være *Phalæna bombyx curtula* Linnæi. Sigeform den og i Statur mere ligner en *Bombyx* end *Noctua*.

stede paa Knopstue. Sidst i Julii indspinder den sig i et holde Spind og inderader i Puppestanden. Phalænen fremkommer Aaret efter, - sidst i Majo.

104) *Phalæna geometra elinguaris*. Den havde ingen Tunge, Fig. 32.
ikke heller Fiere paa Følehornene, altsaa maaskee en Hun. Naar de sorte Dine undtages, er den heel igiennem pallegruul, med et breedt og lidt mørkere Løverbaand paa de svære Vinger, som dog er bredest i Vingernes ytre Kant, og desuden indfattet i Kanten med en brun Linie, samt i midten mørket med en mørk Plet, som og sees paa undre Side. Der sees og Legn af Løverbaanders brune Linier, men intet videre. Fandtes paa Svart Orr.

105) *Phalæna geometra betularia*. Er stor med liden Tunge. Fierede Følehornene har jeg ikke mærket hos den. Farven er hvid, skönt ikke sneehvid, og overalt besprengt med sorte Puncter. Desuden har Overlivet foran en sort Løverstreg, og de svære Vinger 3 sorte, bølgeagtige og halv- afbrudte Løverbaand, af hvilke det forreste og bageste er kiendeligst, men det middelste meest uordentlig og klumpagtigt. Følehornene ere sorte og hvid-ringede, ligesom Fodderne.

Anm. Dens Larve, som sees her baade paa Aspe- og Birke-Træ, kan blive $\frac{2}{3}$ Sommer lang. Hovedet har en flat og brun Pande mærket med to skraa Linier. For Resten er Legemet brun- eller rødagtig graat med mange løse Prikker og Knoppe, af hvilke 2 forved hvert Leed ere kiendeligst, og 2 sammensiddende paa Stierten og 2 noget større paa andet Leed næst Bagsfodderne. Under 6, 7 og 8de Leed bagfra sidder en enkelt Knop. Bagtil har den mange hvasse Spidser, hvormed den fæster sig til alt hvad den rører ved, saa den ikke uden med Vanskelighed kan rykkes af Stedet. Den oder om Natten og hviler om Dagen, kryber ned i Jorden først i September, og fremkommer som Flue sidst i Majo. Larvens og Sommerfuglens Aftegning i Svenske Selsk. Skrivter for 1755. Tab. 6 er kun flæt, her gives en bedre Fig. 32. a Larven, b Sommerfuglen.

106) *Phalæna geometra pularia*. Er kun middelmaadig og ganske hvid, med 3 graa-agtige eller perlefarvede Løverlinier paa de svære Vinger, men kun 2 paa de underste. De første ere paa nedre Side henved Spidsen

ligesom besprengte med et graat Støv, ligesom de og oventil have nogle lige Saadanne, men mindre kjendelige Støvpuncter. Følehornene paa Hannen sies rede, undtagen Spidsen, som er bar.

Anm. Dens Larve er en liden smal og trind Spander, med libet Hoved, grønt i Midten, men ellers rødagtigt. Samme grønne Farve sees og paa Bugen, men ellers er hele Kroppen rødgraa og brun ved Leederne, samt mærket med 2 jevnsteds sidende skient smaa Puncter paa de fleste Leeder. Dog ere mange af disse Orme ganske grønne med en rød Linie langs ad Ryggen, hvilke jeg i Begyndelsen ansaae for en egen Art. Jeg har og mærket ved flere Larver, at de endog paa samme Slags Træe kan være af ulige Farve. Disse opholde sig paa Birk, Hassel og Elletræe, helst det sidste, legge sig til Rørlighed i Jorden i September, og fremkomme som Fluer i Junio.

107) *Phalæna geometra papilionaria*. Den er heel søgrøn med 2 hvide Lørlinier over og under Vingene, som desuden have hvidagtige Fryndser. Følehornene ere paa begge Sider slerede, men i Spidsen bare, hvilke Spidser ere gunlagtige ligesom Fødderne.

Fig. 30.

108) † *Phalæna geometra (discolor) pectinicornis, cristata, alis albidis, anticis fasciis duabus ferrugineis, maculis fuscis*. Den har opreiste Vinger af en brunagtig hvid Farve, og puncterede eller merkeprykkede, og de øverste desuden mærkede med 2 rødbrune Lørbånd, af hvilke det bageste er meget bølgeagtigt og har fortil en sort Strime eller Kant, for og bag ved samme sees 3 mørke Pletter, af hvilke den nederste bagtil ligner et I. Overlivet er gunlagtigt og har 3 gule Fiere, en paa hver Side, og en i Midten, foruden 4 sorte Puncter i en Firkant bagtil.

Anm. Larven eller Spanderen, som opholder sig paa Asptræe, er 1½ Tomme lang, jevnsmal med butter Hoved, ellers overalt glat, oventil mørk eller violetrød, dog lysere imellem Leederne, paa Siderne gult med en Rød rød Pletter, i hvilke Mandehullerne sidde. Naar den hviler, reiser den Forsødderne og Hovedet i Veiret, som Larva *Phalæna noctua camelina*. Ved Slutningen af Junii Maa ned legge de sig til Rørlighed i Jorden, og omtrent midt i Martio kommer

Kommer den frem som *Phalæne*. Sommerfuglen ligner *Phalæna geometra alniaria*.

109) *Phalæna geometra viridata*. Er stor og heel spansk eller søgrøn, undtagen *Dinene* og *Følehornene*, som ere brune. Føddernes nederste Deel er hvid. Evert over alle *Wingerne* gaaer og et hvidt *Baand* eller *Linie* bølgeagtig eller tandet i øverste *Rand*. Allene de undre *Winger* ere bølgeagtige og ujevne bagtil. Fig. 34.

110) † *Phalæna geometra (angulata) seticornis*, *alis angulatis, erectis omnibus ferrugineis, anticis strigis 3 transversis, duabus approximatis*. Den er heel eegebrun, dog lys, og paa *Wingerne* puncteret med saa og fine *Puncter*. De øverste have desuden 3 smalle og mørke brune *Lverbaand*, af hvilke de 2 forreste nærme sig meest til *hinauden*, og krumme sig hen til *Førdeelen* og *Wingens* yttre *Kant*, hvor de og ere meest tykke og mørke; lige det samme kan siges om det bageste, endstisat det ei krummer sig saa meget. Ved *Roden* og i *Spidsen* er *Farven* gulagtig, og det gule i *Spidsen* er med en liden hvidagtig *Linie* omgivet. *Under-Wingerne* (som i *Legningen* fremvises) have kun 2 brune *Lverbaand* paa undre *Side*, men ei den øverste. See Fig. 33. a *Larven*, b *Sommerfuglen*. Fig. 33.

Udm. *Spanderen*, som opholder sig paa *Birketræ* og sees hængende under dets *Greene*, er fortil smul, men bagtil tyk, og har hen ved *Bagdeelen* 4 *Knoppe* eller *Spidser*, 2 og 2 jevnledes, alle omgivne af en lys *Strime*. *Farven* er graaagtig rødbrun, dog ujevn, da den paa nogle *Steder* er mørkere end paa andre. Den hviler om *Dagen* og øder om *Natten*, indspande sig i et *Birkeblad* sidst i *August*, og fremkom som *Phalæne* sidst i *April*.

111) *Phalæna geometra tristata*? Er liden, men smul af sin sorte og hvide *Farve*, især dens trende hvide *Lverbaand* over *Wingerne*, af hvilke det øverste kun er en hvid *Strime*, det andet noget kiendeligere, bølgeagtigt og forprykket, men det tredje og bageste bredest, samt ligeledes bølgeagtigt og forprykket. Imellem disse *Baand* er *Farven* sort og hvidpletet, meest bagtil og i *Spidsen*, hvor de have en temmelig stor og hvid *Plet*. Dette bageste *Lverbaand* sees paa alle *Wingerne* baade under og over. Ellers har den oprullet *Tunge*, sorte *Følehorn* og sort *Krop*. Man kan tvivle om den er *Phalæna* *geome-* Fig. 35.

geometra tristata, siden dennes bageste Lverbaand beskrives meest smaa, den kan altsaa være en Middellart imellem denne og *Phalæna geometra hastata*.

112) † *Phalæna geometra (fasciata) feticornis*, alis omnibus albis, superioribus falcia lata cærulea. Er kun siden, med sort Hoved og Snude, hvilken sidste seer ud som to tæt sammensiddende Prene, Tungen oprullet, Kroppen hvid,vingerne ligeledes hvide, de øverste hvide med en mørkeblaa basis, og et bredt mørkeblaa Lverbaand, hølgeagtigt i Kanterne, men meest i den bageste. Funden paa Seljestræ.

113) † *Phalæna geometra (alba) feticornis*, alis albis, anticis macula triangulari in margine exteriori, basique ferrugineis. Er siden og næsten overalt hvid. Hovedet og Følehornene rødbrune, Vinene sorte, Bugen og Fodderne hvide, de øvre Vinger hvide med rødbrun basis, en trekantet Plet i yttre Kant, der er rødbrun og hølgeagtigt paa Siderne, i hiin Kant to mørke Puncter, og bagtil, foruden et mørkt eller slyet Lverbaand, en mørk Plet i Spidsen. Den trekantede Plet in margine exteriori har en sort Punct i Midten. De undre Vinger hvide med en sort Prik i Midten, og et slyet Lverbaand bagtil, alt paa undre Side.

Anm. Dens Puppe, som jeg har fundet i et sammenkrøllet Elleblad, er bestandig grøn, undtagen til Slutning, da Sommerfuglens hvide og brune Farve Spinner igiennem og gjør Puppens Bom hvid; men dens forreste Deel brunpletet. Phalænen fremkom deraf den 5de Augusti.

114) *Phalæna geometra miata*. Er middelmaadig stor. Farven grønagtig (dog hos nogle mere graa en grøn) paa Vingerne, med adskillige hølgeagtige Striber og Puncter, dels graa, dels grønne, saa at af disse graa og grønne Linier formeres visse hølgeagtige Lverbaand, af hvilke eet i Midten er det fiendeligste. Paa undre Side er den gulagtigtig.

Fig. 36.

115) *Phalæna geometra juniperata*. Er siden, af graa Farve, med to mørkegraa Lverbaand paa Vingerne, af hvilke det øverste er lidet, det andet stort, og langt bredere i yttre Kant af Vingen, end i hiin. Samme Baand er og bagtil meget hølgeagtigt. I Spidserne have de en sort Stræg, og paa undre Side en mørkegraa Farve, indtil hvor bemeldte brede Baand aflader, siden

iden lysere. De andre Vinger ere kun lysgraa med en mørk Tverlinie. Hos endel er Farven imellem de tvende Baand-lyserer og noget rødgraa, og disse ere noget større end hine, ventelig Hunnerne.

116) † *Phalæna geometra (autumnalis) feticornis*, alis anticis griseis, fasciis duabus undulatis, lituris tribus in apice. Er kun liden, og har i Almindelighed en graa Farve paa Vingerne, med 2 fiensdelige og bølgeagtige Baand af graa Farve, foruden andre graa og bølgeagtige Tverlinier baade over og under Tverbaandene. 3 Epidferne have de 3 sorte, men korte Linier, af hvilke de 2 undertiden ere sammenhengende, og kan anses som een. Hos nogle er den øverste bølgeagtige Tverlinie deelt i 2 Parter. Kønnetts Forstiel er, at nogle imellem Tverbaandene ere mere grønne end graa, og at de 2 sorte Strege i Epidfen, som paa hine staae lige imod hinanden, ere her sammenhengende. De andre Vinger ere kun lysgraa med en bølgeagtig Tverlinie. Ligner *juniperata*.

Anm. Dens Larve eller Spander, som er den sidste man seer paa Træerne om Høsten, sammenskruller den ene Side af Ekstræets Blade, som derover blive brune og fortorrede. Dens Farve er i Begyndelsen mørkeblaa og grønagtig paa Bugen, men siden bliver den en Blanding af rødt, grønt og blaat, og det tilføen brune Hoved med mørkt marmoreret. Hele Kroppen har store og adspredte Haar. Sidst i September eller først i October kryber den i Jorden, og fremkommer som *Phalæna* først i Junio.

117) † *Phalæna geometra (rufescens) feticornis*, alis rotundatis, anticis basi fusco-subfasciatis, disco lineato rufescente. Fig. 37. Ved Vingerens Rod sidder et sort Tverbaand, der efter et hvidt, med 3 mørke og runde Pletter, og atter derpaa et stort Rum midt paa Vingey mørkt henved ytre Kant, men ellers næstendeels lysrødt med røde bølgeagtige Linier. Bagtil i Epidfen er Farven mørk med en graa bølgeagtig og todeelt Linie. Frøndferne ere rødagtige og have sorte Tænder. En anden mindre Sort (uden Tvivl Hannen) seer lidt anderledes ud, da den er mindre rød og mere mørk, især ere de røde bølgeagtige Linier her korte.

118) † *Phalæna tortrix (betuliperda) testaceo-fusca*, fasciis alarum duabus obliquis regionem rhombicam includentibus.

Dens Fave er deels mørk eller rødbrun, deels mere graa end brun, dog Hannen mere rødbrun end Hannen. Paa Vingerne har den adde ikke altid lige lieusdelige Tverbaand, af hvilke det forreste krummer sig bagtil, det bageste fortil, og indslutte en Rhomboisk Plet lysere end den øvrige Farve, besynderlig for paa Vingerne. Tverbaandene ere ellers i Farve ikke synderlig adskilte fra Resten. De undre Vinger ere graa og skinnende.

Anm. Dens Larve opholder sig næsten paa alle her vøgende Træer, men mest paa Birken, hvis Blade den sammenspinder, sammenspytter og opæder; ofte i den Grad, at det skæder Træet. I det mindste er det Bøndernes Mening, at de, i de Aaringer, naar de ere mest overflødige, saaledes forstørre Træet, at Næveren ei vil løbe, eller at Birkebarken, som her bruges til Husenes og Løvs-Tagenses Tækning, ei lader sig stille fra Træet. Den er af Farve graa eller mørkegraa med en brun Halskrave omgivet, fortil med en hvid Som, og har paa Kroppen mange sorte og skinnende Puncter, hvoraf fremstikke enkelte Haar. Naar den falder ned af Træet eller Bladene, hæfter den sig op igien efter en Spinderraad, som den altid har i Munden efter andre *Tortricum* deres Art. Af de Larver, jeg engang udfældede, fremkom Stuen midt i August; men da de sees paa Træerne hele Sommeren igiennem, legges de nok mere end eet Kuld om Aaret.

119) † *Phalæna tortrix (maculata) alis fusco-ferrugineis, macula dorsali communi nivea.* Den ligner den forrige fuldkommen i Størrelse og Stikkelse, er og mørk eller rødbrun ligesom hiin, men med den mærkelige Forskiel, at den midt paa Vingerne har en stor oval Plet, der strækker sig over begge Vinger og er sneehvid. Findes ofte paa Elletræ.

120) † *Phalæna tortrix (reticulata) alis flavo-ferrugineis, reticulatis, macula marginali curva fusca.* Den er noget mindre, foran mere end sædvanlig bred, af Farve gullbrun paa de øverste Vinger, som have mange brune Linier paa langs og kryds; og i yttre Kant, ret i Midten, en mørkebrun Plet, som en Vinkelhage, hvis nederste Gren, dog er ganske tynd og lidet kiendelig, mod hin brede. De undre Vinger ere hvidagtige, ligesom Bommen og Fodderne. Den ligner *Phalæna tortrix Moderiana.*

121) † *Phalæna tortrix (cardui) alis superioribus atro-fuscis, argenteo punctatis, fascia medja glauca.* Er liden, af sort og brun Farve med et selvfarvet eller graaagtigt Lørbånd, omrent i Midten af Vingene, og en ligefarvet Smaa Linie mod Slutning. Ellers sees og mange selvfarvede Puncter og smaa Linier hist og her. Undervingerne have paa undre Side et kiendelig hvidt Lørbånd.

Anm. Dens Larve sammenkrøller Bladene af *Cardus heterophyllas* eller Ulve-Linet, paa langs, og det ved et Spind, der er lige saa langt som Bladet. Inden i dette Spind løber den ofte fra den ene Ende af Bladet til den anden, og ader imidlertid, dog kun hist og her, det grønne af Bladet, saa intet sidder tilbage, uden den undre hvide epidermis. Hvor man derfor seer disse Blades Kanter sammenføiede og den hvide Side af Bladet at fremvise sig, kan man vist vente at finde disse Orme. Naar den vil indtræde i Puppestanden, som skeer midt i Julio, ved Høstlettens Begyndelse, gior den inden for det store Spind et andet mindre, tæt ved Bladets Ribbe for at legge sig der til Rosighed. Sidst i Julio fremkommer Fluen, endskjønt man ofte i Steden for den seer liggende i Spindet en græs med en lys Ring omgivet Kofke af en liden Biøge-Hvorp, som foræret Larverne og glemmer sig inden for deres Spind.

122) † *Phalæna pyralis (grisea) palpis recurvatis, alis griseis, pedibus testaceis.* Den har en oprullet Tunge, 2 opadboiede eller krumme Horne i Panden; haarfine, Skjont temmelig tykke, Følehorne og platte Vinget, der bagtil vige fra hinanden in formam deltoideam, eller en stumpet Vinkel. Dagdelen er graufagtig; Vinene sorte, Vingernes graa med en sort Punct i Midten, og Fødderne brune.

Anm. Larven, som man finder i sammenkrøllede og fortorrede Elleblade, er henved 7 Linier lang og af en bleg Farve, med en smudsig grøn og bred Streg langs ad Ryggen. Hovedet er derimod rødbrunt med 2 sorte Vinge-Puncter og et høfslet sortebrunt samt klostret todelst Hals-Skjold. Den indspandt sig midt i September i Nøsse, og fremkom i Fluestand den 24de Julii.

123) †|*Phalæna tinea (violacea)*, antennarum apicibus albis. Dens Vinger ere smale og spidse i Enden, hvorfor de bagtil giøre en stor Kløst, naar de sammenføies. Følehornene temmelig lange og omtrent den første halve Deel hvid, for Resten er Farven overalt violet, men Vommen lysere. Den er liden, og findes paa Ellerrø.

123) *Phalæna tinea Frischella?* Er liden, samt ganske sort eller mørk med en guldfarvet Glands. Følehornene ere lahge og have under Forstørrelses Glasset at see til hvide Ringe. Alle Vingerne ere omkringfattede med lange Haar.

Anm. Dens lille brune Larve har sort Hoved og Halsstield, 2 sorte og glatte Knoppe paa 2den og 3de Led, 1 sort Plet paa Stiersten og sorte Fødder. Det mærkværdigste ved den er dette, at den gjør en trind og brun Hylse eller Kofke om sig, staaende paa Kraaens af Birkens og Hasselbladene, dog helst de første. Dens øverste Deel har en Røg eller Riel, som kommer deraf, at den der sønderstaaer Koffen, naar den bliver den for trang, og giver den en nye Tilfætning. Saaledes bær det sin Kofke som en Snegl sit Huus, og det saaledes at den gaaer fort med Forfødderne, hvor Koffen er aaben, holdende Bagdeelen med Koffen i Veiret. Midt i Junio fæster den sig til Bladet og forvandles til en sort Puppe. I Begyndelsen af Julii Maaned fremkommer Myggen.

124) *Phalæna tinea elongella*. Er af en Mygges Størrelse, men meget smal, Vingerne jevnsmale og bagtil lidt opadboiede, som en krum Kniv; Følehornene ligesaa lange som Vingerne. Med Fødderne staaer den høit opreist og hviler bagtil paa Vingerne. De øverste Vinger rødbrune med et stort sort Flos paa indre Side, men paa andre Side sortgraa og flinnende ligesom de andre Vinger; det ere meget kofkede paa begge Sider, men meest den indre. Vommen er hvidagtig, Føddernes palmæ eller den nederste Deel ligeledes; Resten rødbrunt, og det andet Pars korte Skinnebeen (*tibiæ*) tykkere og mere kofkede end paa de andre. Hovedet har forpaa 2 smale opboiede Horne.

Anm. Dens Larve er lang, smal og græsgrøn med 6 Fødder, foran og to stumpede Spidser i Steden for Fødder paa 6te, 7de og 8de Ring

Ring forfra: Dens Puppe ligger indenfor et fint, hvidt, samt glæ og skinnende Spind; der ser ud som et Stykke ovalt Glas eller Skind, og sidder under Elletræets Blade. Puppens Farve er hvid, med brune Lærulger, i Rod langs ad Ryggen. Fluen fremkommer i September.

† 125) *Phalæna tineæ (atrea) alis aureis, antennis, abdomine pedibusque argenteis.* Er ganske liden, smal og med bagtil sammentrykte Vinger. Den har oprullet Tunge, 2 opadbøiede Horne, samt en lys Haarqvast i Halsen. Den har og en Guldfarve med nogle hvide og sølvfarvede Pletter i Vingernes yttre eller nedre Kant. Vinene ere blåe med sorte Pinstene, Rommen, Fødderne og Følehornene sølvfarvede.

Artn. Det er indenfor Birketræets yderste grove Bark og dens Spreker, man finder dens lille Larve i stor Mængde. Dens Farve er grøn, som spanskgrøn, ofte ogsaa en Blanding af rødt og grønt. De indeholde og alle en spanskgrøn farvet Vædske. Fluen fremkommer ved St. Høvedag.

126) † *Phalæna tineæ (variogata) alis griseis, lituris maculisque atris.* Er liden med smale Vinger, bredest bagtil. Vingernes Farve er graaflinnende med en sort Strime paa langs, hvor Vingerne føies sammen, og nogle uebadgaaende sorte Puncter. Vingernes undre Side er mørk.

Artn. Den fremkom midt i August af en sort Puppe. Larven er en liden violet Blad-Biller, med lyse Pletter, der splunder sig ind i Elletræets Blade.

127) † *Phalæna alucita (didactylites) alis patentibus fissis. anticis albis bifidis, posticis cinereis tripartitis.* Vinene ere sorte, Fødderne lange og hvide, Rommen ligeledes hvid, samt lang og smal. De forreste Vinger ligeledes lange og smale samt deelte i 2 Parter ved en Indskærelse, som dog ikke strækker sig hen til Midten, deres Farve hold, men Grundserne graa, hvortilmod de undre Vinger ere deelte i 3 Parter, alle graa. De bageste Fødder have lange Tærner. Den kunde være *Phalæna alucita didactyla*, i Hold dens Farve, som jeg har fundet bestandig ikke var forskiellig fra samme.

Libellula.

128) *Libellula znea*. Er temmelig stor; Hovedet og Overlivet saa bregtønt og glindsende; Vinene grøns, Vingerne lidet gaulagtige, ved Roden ligelædes noget gule med en rødagtig Kantpunct. For Næsten er Underlæberne blege, Overlivet haaret oventil og Bommen paa undre Side brunstribet. I Enden havde den 4 Hager, de øverste randede paa undre Side. Funder paa Visketræs ved Vandene.

129) † *Libellula (cærulea) alis aqueis, corpore atro, maculis ceruleis*. Synes at være nye. Vinene blaaagtige; Overlivet brunt med 3 blaa Striber paa Siderne; Vingerne vandfarvede eller blanke med sorte Kantpuncter og hvidagtige Viel-Hinder (*membranæ accessoræ*) ved Roden. Hvor de sættes til Kroppen sidder og nogle hvide eller blaaagtige Puncter. Bommen er sort, dens 2de forreste Ledet tykke og næsten omgivet med en blaa Ring, den 3de indnæbet og blaa paa Siderne, de andre blaaplettede, med 4re Pletter oventil og 2 større neden til paa hver Ring, høermod de smaa Vie-Læder, illun have 1 blaa Plet paa hver Side og en anden knap kiendelig i Midten. I Kumpen sadde 2 lancetagtige Blade, og et mindre Blad i Midten dannet som en indhuult Spade. Fodderne og Bommens undre Side, samt alt hvad de blaa Pletter ikke indtage er sort. Den er ellers een af de største.

130) † *Libellula (pumila) testaceo-fusca, alis hyalinis, puncto marginali nullo*. Den er knap tredie Deelen saa stor, som de sædvanlige eller middelmaadige, altsaa meget liden. Farven overalt mørk, dog meest rødbrun paa Siderne og under Bommen, som ogsaa har lyse rødbrune Ringe paa undre Side. Vingerne vandfarvede, dog tillige noget gule at see til, naar de holdes sammen. Disse have ingen Kantpunct paa Vingerne som andre Libellulæ, men 2 fine Hager i Kumpen og mørke Fodder. Tre Stykker af dem bleve mig fra en Sæter-Dal tilbragte, og vare alle fuldkomne lige.

Ephemera.

Fig. 38.

131) † *Ephemera (leucophthalma) cauda bifeta, corpore subluteo, oculis albis papillofis*. Kan regnes blant store af dette Slags; thi Tegningen forestiller den vel liden. Den har 2 meget kiendelig hvide Øine, hvori sees en sort Pliesteen, som vender sig for Tilfueren; ligesom Insectet selv vendes.

veedes. Imellem de store Øine sidde 3 smaa i en Trefant og i smaa Forholdser. Kroppen er gul, dog meest paa Siderne, ovenstillet mørkere og paa Overlivet fortrædt; Vingene gule i øverste Række, ellers noget blaaflinnet; Undervingerne korte, dog større end hos endel andre; Kumpeshaarene lange og hvide, og ved Roden af samme sidde 2 mod hinanden bandede smaa Hager eller Haar.

132) † *Ephemera (caudata) bifera fusca, subtus lutea, alis rufescentibus.* Den har, foruden de store Øine, 2 derimellem som runde Knoppe siddeude nær ved Følehornene, der have temmelig lange Følehaar. Overlivet er sort og gualstribet; Vammen rødagtig brun, men gul nedent under; Vingene rødflinnet som Raaber; Undervingerne aflange og meget smaa, og de 2 Kumpeshaar dobbelt saa lange som Kroppen.

133) *Ephemera bioculata.* Er den almindeligste. Dens Øine ere nedent til smalle, men ovenstillet udvidede som en Trille, og indtage det meeste af Hovedet. Et Par mindre Øine sidde som sædvanligt strax nedentfor. Overlivet er ovenstillet nedtrykt og sort, men paa Siderne rødagtigt, Vammen trind, gualagtig, og naar de nederste mørke Leeder undtages, giennemsigtig. Kumpeshaarene ere 2 Gange saa lange som Kroppen og ofte hvide; de 2 bageste Par Fødder hvidagtige; Vingene lyse og lidt rødflinnet; Undervingerne aflange runde og meget smaa. Opholder sig som de andre ved Vand.

134) † *Ephemera (ciliata) bifera, subincarnata, alis sub-fuscis, margine ciliaris.* Er kun lidt større end *Culex vulgaris*, har store mørke Øine, og 2 andre smaa derimellem. Overlivet opsoiet og mørkt, men Vammen rødagtigt med lyse Kanter paa Leederne. Stierthaarene, som ere hvide og omkrænt af Længde som Kroppen, vige bagtil meget fra hinanden, og have en liden Pige sidde imellem sig. Vingene ere noget mørke at se til, og temmelig stoffede i bageste Kant. De smaa Vinger ere og kiendelige. Alle Fødderne hvidagtige og lige lange. Den ligner meget *Ephemera nigra*.

Phryganea.

135) *Phryganea nigra.* Den er smal, langagtig og sort, med et Slags Glands, helst midt paa Vingene, hvor Farven er meest sort. Føle-

hornene, der ere tre Gange saa lange som Kroppen, have lyse Ringe; ligeledes ere og Fodderne noget lyse eller blakke.

136) *Phryganea umbrosa*. Er af Anseende som en sortagtig *Tinea* eller *Mol.* Dens Halehorn ere af Længde som Kroppen, og det sene Par Samlestangler at see til som smaa Fodder. De rette Fodder have temmelig store Piont saa Tjørner. De overste Vinger sorte og besprengte med gule og tige Pletter, de underste alene sorte; Fodderne ligeledes, men Leederne paa de bageste gultbrune.

137) *Phryganea fusca*. Er liden, smal og langagtig, samt det hos trind, da Vingerne hole sig sammen, som 2 halve Cylindre. Vingerne ere ellers langt længere end Kroppen; Halehornene ganske lidet kortere, og Farven overalt sort eller mørk. Da Bugskjellene have smaa Pletter paa Siderne, der ere sortere end Resten, kan samme ansees som 7 *maculae laterales*, hvilke *Linné* tilføjer den.

Anm. Dette Insect parrer sig paa denne Maade: *Mas minor incubit foëminæ duplo ferè majori, et abdomen ad dextrum ejuslatus deflexum ita reflectit et incurvat, ut matricem foëminæ exsertam, apice attingat.* De opholde sig ellers alle ved Vandene.

Hemerobius.

138) *Hemerobius perla*. Den ligner en *Libellula*, og ser temmelig stor ud formedels sine store Vinger, men har ellers en liden Krop. Hovedet er mestendeels sort og grønpletet, Øinene guldsarvede, medens den lever, men siden mørke; Halehornene fine og smertur af Længde som Kroppen; Dorslært sort og grønt, og Bommen sort, men grøn paa Siderne. Dens fire Vinger ere aflang runde, hvide og gjennemsigtige som *Cricket*, samt igjennemvævede med grønne Sener, som under Forrettelles. Blasket sees et vort lodret eller defatte med Haar. I overste Rand ere de smaa Tver-Sener todelt, og i nederste Rand sidder en Kantpunct eller grøn Plet ligesom paa *Libellula*. De give en slem Lugt og findes ved Vandene, dog ikke uden længst ind i Landet, hvor Varmen er stærk.

139) *Hemerobius lirtus*. Et langt mindre, men af samme Skabning i det meste. Følehornene ere omtrent af Længde som Kroppen; Vommens lodden og bagtil klyftet; Vingernes svale med todeelte Seener i begge Kamterne, men paa de undre Vinger allene i den øverste. Farven er hvid, og Pinnene allene sorte. Vingerne have Haar paa Seernerne, ligesom den forrige, samt brunagtige Puncter, hvilke giøre paa de forreste 2 mørke, men lidet kiendelige Løvbaand. Vommen er noget mørk. Findes ligeledes ved Waade og Etve.

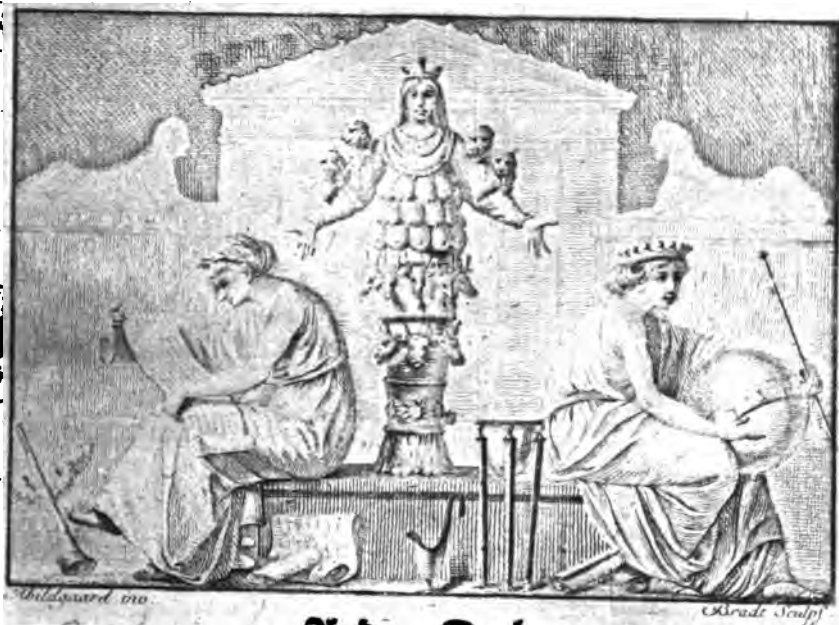
Raphidia.

140) *Raphida ophiopsis*. Et lidet Insect af usædvanlig Skabning, formodent det længe smale og cylindriske Overliv, der stæer ud som en lang Hals. Hovedet er foran bredt, men bagtil smalt; Følehornene fine og lidet længere end Hovedet og Overlivet tilsammen; Vommen temmelig lang, tyk og trind; Vingerne fine og iglennedsvandede med Seener, ligesom en *Hemerobius*, de staae og paa Kant og have en Kantpunct, ligesom paa samme. Hele Insectets Legeme er sort og allene Vommens Sider gulfstribede. Jeg har kun eengang fundet den i nye Dygninger, hvor den nok var henbragt med Sommeret.

Nye Samling

af
det Kongelige Danske
Bidenstavers Selskabs
Skrifter.

Anden Deel.

Kjøbenhavn, 1783.

Trykt hos M. Hallager, boende ved Rosengården No. 115.